דער ריכטיגער בעל מלאכה

יואל — וואס **פאנם** עפעס יאסעל דער שוחט?
שואל — יאסעל אז שוין לאנג אויס שוחט
יואל — וואס ה"סט? שואל — אז ער האט געקוילעט
ז"ן ערשטע עוף, האט זי זיך אויפגעהויבען און אז אווק,
ער האט פשוט ניט באוויזען איהר איברצושניידען דעם
האלז, אז יאסעל ז'נט דאן געווארען אויס שוחט,
יואל — וואס טהוט ער דען?
שואל — ער אז געווארען אַ ז"גער מאכער.
יואל — טויג ער זיך צו ז"גער מאכער"י אויס בעסער?
שואל — חלילה, אז ער שעכט געהט עס, און אז ער
פארריכט (א ז"גער) שטעהט עס,

אַ פראסטער איד האט זיך צעווערטעלט מיט'ן רב פון
שוהל און האט צום רב גערעדט אויף אַ גראב־יונגער'שע
אופן, — סט"טש — האבען זיך זייטיגע אידען אריינגעמישט
— וי נעמט עס אַ איד אַן עם הארץ און באליידיגט אַ
תלמיד חכם? איך בין גרעסער פאר איהם — האט דער
איד זיך געה'יצט, — וואס ה"סט, —? — האט מען איהם
געפרעגט פארוואנדערט. — ער דער רב איז נאר
אַ "צורבא דרבנן" אבער איך בין אַ "בור דאור"תא"
הייגט ווער איז העכער?

מיט אַ שנוי

אַ לץ האט אמאל געפרעגט דעם מלבי"ם אפשר
וויסט ער אַ וועג, וי אזוי מען זאל מעגען רויכערען
אום שבת? האט דער מלבי"ם געענטפערט: —
— על ידי שנוי מעג מען. איהר מוזט אלזא דעם ציגאר
האלטען אין מויל מיט דער ברענענדיגער זייט,

אוניו׳ישראל תפארת ירושלים פרעזידענט מ׳ראבי גבאי יחיאל הערמאן

1940, א דזשעניראל מיטינג אין תת בית שלום

מוטער פאראיין בית שלום תלמוד תורה

LANUARY 18, 1939.

מיטוואך כ׳ז טבת תרצ״ט

א פרידליכער מיטינג פון פרויען

איז אב גיהאלטען גיוואָרין אין דער

ת׳ת בית שלום, מ׳ שרה רבקה גלאזמאן

מיט א ידישען חן, האט גיעפינט דעם מיטינג,

עס האט זיך דער הערט דריי קלעפ פין א

האמער, אלע אוועזענדע האבין זיך מיט

רעספעקט אויף גישטעלט פין זיירע

מוטער, די פרעזידענטקי האט ערקלערט דעם

באדייטונג פין דעם היסטארישין מיטינג,

אין וואס פאר א צוועק, דער מיטינג איז גיריפען

גיוואָרין, די אויפגאבע, צו ערוועלין נאיע

אפיסעס פאר די מוטער פאראיין תלמוד תורה

בית שלום

די ערוועלטע אפיסערס פאלגענדע

פרעזידענט רחל גרעלניק

וויס פרעזידענט שרה רבקה גלאזמאן

סעקריטער זיסעל רימער

טרעזשירער חנה (ענייה) בראנז

אין אלע נויטיגע אפיסערס זענען ערוועלט גיוואָרין

נעמען פין דער קומיטע
פין מוטערס פאראיין
תלמוד תורה
בית שלום

מלכה	קלעמאן	שרה רחל	טריהוב
לאה	בריילאווסקי	שיינדיל	הערמאן
עטיעל	ליטוואק	אסתר	בראנז
רחל	סינגערמאן	משה	אקאמסקי
לאה	שעכטער	מרים	דובראווסקי
גאלדע	ליטאפסקי	מרים	טשערנאווסקי
אסתר	לויפערמאן		יעטניקאוו
רייזיל	שטיין	יענטע רחל	טשענאווסקי
בראנע	זאדאנאווסקי	שיינע דבורה	בורשטיין
וועליע	ווינשטיין	מיזע	רימער
חייה	שוואַרץ	נחמה שרה	בעלטשיקאוו
טאבע	דובראווסקי	שלימה	קאפאלאוויטש
רחל	זלאטניקאוו		
רבקה	לייבאוויטש		
זלאטה	קאהן		
	טייטעלבוים		
קיילע	דזשעסלאוו		
חייה	ראזשאווסקי		
בעסי	גאלדבערג		
פייגע	קרעטשמאן		
פעריל	טילנער		

צו א רבין איז אמאל געקומען אַ חסיד מיט אַ
געוויין, אז ער האט פארלוירען אַ טייסטער מיט
געלט וואס איז באשטאנען פון זיין גאנצען פארמעגען,
זאגט איהם דער רבי, אז ער זאל זאגען זיבען מאהל
"איזהו" אלעס סגולה, שפעטער איז דער חסיד
געקומען נאך אמאל צום רבין און דערצעהלט, אז
ער האט געזאגט וואס דער רבי האט עם געהייסען.
אבער עס האט ניט געהאלפען, זאגט דער רבי
צו איהם, מיט אַ שמייכעל: דו האסט דאך אודאי
געזאגט דעם "איזהו" פון סידור, איך האב אדער
געמיינט דעם "איזהו" פון דער גמרא. ווי עס
ווערט געזאגט "איזהו" שוטה המאבד כל מה
שנותנים לו." (ווער איז אַ נאר, דער וואס פאלירט
וואס מען גיט איהם.)

דער נאיער פרעזידעטקי מ' גארעלניק האט גיעפינט דעם מיטינג, אין זיא האט ערקלערט אלע פרויען וואס פאר אַ צווענק דער מיטינג איז גיריפען גיווארין, אלע פרויען זיינען גיווארין באגי"סטערט פין דער שיינע דרושה וואס זי האט גיהאלטין, אין די וויס פרעזידענטקי מ' גלאזמאן האט אין אַ שיינעם יאדישען שפראך חאלטין זיער אַ גלענצידיגע ספיטש, די טרעזשירקי מ' בראנז, האט אויך גיהאלטין אַ ספיטש, אבער די רעדנירקע האט אנגיפאנגען, צו רעדען דעם ספיטש אין ענגליש • ליידעס. אין דזשנטילמען, באלד האט זיך גיהערט אַ טימעל, אידיש !

נָא איהר קענט שוין אליין פאר שטיין,... אז אויף דעם האט זי זיך גאהר ניט גיריכט, דעם ידישען ספיטש וואס די האט גיהאלטען איז גיוועזן פין איהר טיפען הארצען, סעקרעטער. קיינער האט ניט גיוויסט וואס פאר אַ פענונקיטין עס גיפינט זיך אין דער ענגע אֶמְתָּה ידישע פרויה זיסעל רימער אין מיט גרויס באגי"סטרי"ג, האט זי פאר שפראכין צו טוהן די היליגע אובייט פין דער מוטער פאראן די פרעזידענטקי האט גיגעבין, אלע נאיע אויסדערלטע אפיסיערס יעדען איינעם דאסווארט

די תּ תּ האט זיך אויפגיוואכט פין איהר אכצען ז/ יערינין חלום פין דער תּ תּ, אין אויס צוגלייכען איהרע מידע ביינער, אין גישיקט מרגלים פין פרויהען, אז זיי זאלין זיך אינטער נעמען די גרויסע אויפגאבע אין העלפין, ארוים ראטווען די תּ תּ פין גאישקע הענט, אדער די אויסדערוועלטע אפיסערס, האבען אלע מיט איין קול גיענטפערט (נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע) אזוי וויא ביי דעם בְּאֹרֶג סִינַי ווען מען האט גיגעבין צו די ידען די היליגע תורה האבין אלע יודען מיט איין קול גיענטפערט מיר ווילין פריער אלעס טוהן, אין דער נאענק ווילין מיר הערען, • אזוי אויך ביי דעם היליגען מיטינג, פין מוטער פאראיין פין תלמוד תורה בית שלום, וואס תּ תּ שטייט העכער וויא... וויל תּ תּ כְּנֶגֶד כְּלָם • האבין זיך אלע אפיסערס אינטער גינומען, ניט קוקעדיג אויף אלע שווערקייטין וואס עס ווערט פאהר קומען, ניט זיך אב צו שרעקין. פין קיין שים זאך

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM ירושלים תפארת קהלת

נעשה ע"י יחואל הערמאן

אַן אדימאן איז געקומען צו אַ גבֿיר א קמצן בעטען
אַ נדבה, אבער יענער האט אים גארנישט געגעבען.
האלטענדיג שוין ב״ם אוועקגעהן ריפט זיך אפֿ דער
אדימאן: — אויב אזוי וועל איך ״אים״ אליין דאוונען
שיקען צו אים, ווערט דער גבֿיר ניגעריג צו ווסען
ווער דער ״אים״ איז און ער פרעגט ב״ם אדימאן
וואס ער מיינט מיט דעם, — איך מיין פשוט דעם
דלות. — זאגט ער, — ווער מיינט אהער האט מיר
אהער געשיקט? דער דלות. זעה איך אבער,
אז איך קען מיט אים גארנישט מאכען. ווען איך
צו אים שיקען דעם דלות אליין,

ערב פסח האט אפילו אן אדימאן וואס צו פערקויפען

אַ פרוק״ץ אַ פריץ האט געהאט אויף זיין גוט אַ ידישען
ארענדאר, וואס איז געווען אַ גרויסער אדימאן,
נאר אָפט פלעגט דער פריץ אויף אים רחמנות
האבען אין אים צושיקען אַביסעל מעהל אויף
בּרויט, איינמאל ערב פסח, אז דער פריץ איז
געפאהרען אין דער דערבייאיגער שטעטעל אר״ן
האט ער אין וועג אנגעטראפען דעם אידען צוריק
געהענדיג פון שטעדטעל, — וואס האסטו געטאן אין
שטעדטעל? — פרעגט דער פריץ דעם אידען,
— איך האב דאדט פארקויפט דעם חמץ — זאגט דער
איד. — חמץ? — וואס איז עס אזוינס? — ווי דער
פריץ ווייסען, דער איד האט ניט קיין בעסערע
ערקלערונג ווי צו זאגען. אז חמץ איז ״כלי עב׳
(״בּרויט.״) קוקט אים אָן דער פריץ מיט פארוואונד=
ערונג, אין ניט מיט וועניג פארוואורף און זאגט:
— פאר מיר באקלאגסטו זיך, אז די האסט קיין ברויט, אָן
דַּא געהסטו גאר פארקויפען ברויט,

193

צ'ז

פרעזידענט
רחל גארעלניק
טרעזשידער חנה בראנז

ווים פרעז"
שרה רבקה גלאזמאן
סעקריטע' זיסעל רימער

מיט שטאלץ, אין מיט מוט, האבן זיי זיך אינטער גינומען די הייליגע ארבייט, אין עס וועט ווערן פאשריבען אין **פנקס** מיט גאלדינע אויסיעת. די אלע אפיסערס, אין די אלע וואס העלפין, וואס זענען זיך מקריב פאר דעם צוועק, וואכים עס איז ניט פארהאנען, קיין שענערע. און אַ בעסערע, און אַ מענשליכע. ארבייט, וויא די ארבייט פין דער תלמוד תורה.

מיטען פאנאנדערבליהנג פין דער תת, האט זיך געשאפען אַ מוטער פאראיין. אינטער דעם פרעזידענטשיפ, פין מ' גארעלניק, אין אַ גאנצע רייהו אנגעזעהענע פרויהען וואס ארבייטען אין נאהענטען קאנטאקט מיט דער אנפיהרערשאפט, פין תת, די מוטער פאראיין, האט פיל נוצליעכע לייסטונגען אויסגעוויזען, פאר דיא צייט פין איהרע עקזיסטענץ

גרויס איז דער פעלד פון דער טעטיגקייט פון מוטער פאראיין, און צוליב דעם דארף דיא אַ יעדער אידישער פרוי צו וועריין אַ מיטגליד און מוטער פאראיין, אין אויך דער מיט שטארקען דעם אידעשן דור

צו אייך אלעמען בְּכְלַל ובפרט צו אונזערע שוועסטער, וועלכע העלפען ארויס אין דער ארבייט, פין דער מוטער פאראיין, דריק איך אויס מיין וואנש, אז מיר זאלען אלע דערלעבען, אין נַחַת און פרייד אז צום נעקסטען יובילעאום, בייַ בעסערע

אומשטענדען פאר'ן גאנצען כְּלַל יִשְׂרָאֵל אָמֵן

ר׳ אליקום גציל, זעמבראוור מגיד, איז אמאל
געקומען אין אַ זימער פלאץ, וו׳דער עולם פלעגט זיך
צונויפקומען פון די ארומיגע שטעטלאך, אריינקומענדיג
ם שבת אין שוהל, האט ער גענזהן וויי די מעהרסטע
בעלי־בתים דאוונען אהן טליתים, איז ער ארויף
אויפ׳ן באלעמער און גענארשנ׳ט: — רבותי, איך
האב די וואך באזוכט אַ שטאדט, גנה איך תריין צו
אַ בעל־הבית, זאגט מען מיר, אז ער איז ארויסגענפארן
אויף אֲפרוה, אין אַ זומער ווינינג, פלוצלונג דערהער
איך אַ ביטער גענוי׳ן, איך גיב אַ קוק, ק׳ינער איז ניטא
אין הויז, נאר אויפ׳ן וואנט הענגט אַ טלית־זעקעל,
און פון דארטען הערט זיך דאס גענוי׳ן, פרעג איך:
טלית׳ל, וואס ווינסטו? איך ווין — ענטפערט
דער טלית — אויף מיין ביטערע „מזל" וואדים אלעס
האט דער בעל־הבית מיט גענומען פון די
פערשידענע חפצים. און מיך האט ער פארגעסען..

ס׳שטייט אין סידור.

אמאל איז אַ יונגערמאן, אַ גראבער ישוב׳ניק, וואס האט
פארשטאנען א״ניקע ווערטער אין סידור, געקומען
אין שטאט אדיין צודינגען אַ מוהל. און אַ מנין אידן;
צו פראווען אַ ברית: דער מוהל האט שוין די ישוב׳ניקס
קעס געקענט פון פריער. און האט געוואוסט אז מען
דארף זיי אויספרעגען פריער א״דער מ׳פארט מיט
זיי אין דארף אדיין — פרעגט דער מוהל: —
ווען האט אייער פרוי געבוירען דאס אינגעל? —
מאכט דער ישוב׳ניק: — ס׳ארא אינגעל?
מיין פרוי האט געהאט אַ מיידל!
— וואס־זשע זאגט איר, אז איר ווילט פראווען אַ
ברית, אז ס׳איז אַ מיידל? —
און אז אַ מיידל איז וואס? — מאכט דער ישוב׳ניק —
עס שטייט דאך בְּפֵרוש אין סידור:
„בין שהוא בן — איז ברית: ובין שאינו בן — איז
אויך ברית".

195
ע"ת

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
ירושלים תפארת קהלת
ROSSLAND

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
ירושלים תפארת קהלת
ROSSLAND

פּרעזידענטקי
רחל גאָרעלניק
טרעזשיר. חנה בראנז

ווייס פּרעזידע
שרה רבקה גלאזמאן
סעקר' זיסעל ריימער

בֶּן שִׁלֹּשִׁים לַחֻפָּה בֶּן אַרְבָּעִים לַבִּינָה

וואס שטארקער ס'איז דאס געפיהל, אלץ שוועירער איז צוגעפינען ווערטער איהם אויצודריקען, נאך שווערער איז דאס אָפּקלייבֶּען די ריכטיגע ווערטער אין אַזאַ פאַל, וואַרעם אויב מען זאל וועלען דעם געפיהל פריילאזען, אין אנכאפען זיך אין דעם ערשטען בעסטען וואָרט, וועט ער זיכער פאַרפאַרען אין דער הויכער **מליצה**. אין דאן – וויא איז די גראנטיע אז מ'וועט עס ניט מיספארשטעהן? אָט לְמָשָׁל רייסט זיך איצט דאס געפיהל צו דער **בְּרָכָה** פין "שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה" אבער גלייך קומט דער קאלטער **שֵׂכֶל** אין זאגט: האלט, ברודערל קאָכט זיך ניט, בזשוּ דען זיכער, אז אלע ארים דיר וועלין פֿרוּם ענטפערען **אָמֵן**? עס קען זיך דאך מאכען אמעצער זאל דערבייַ אַ שמייכל טאָן, איז צו וואס טויג עס דיר? אבער דאס איז ניט אונזער וועג, אונזערע מעמבערס, אין אלע וואס קענען עם, וועלען אלע **מוֹדֶה** זיין, אין אָבּ שאצען די ווערטע פין אינזערין גיטראיען ארבייטער, וואס האט זיך ארויס גיצייגט ביז יעצט, סיי מיט צייט, אין סיי געלט, וויל מיר קענען ניט אפשאצען זיין ווירדע, אלעס א יונגער בָּחוּרעל פין אינזערע **סְבִיבָה** זאל זיין אזוי פֿעהיג אין גיטריי צו דעם ידעשען פאלק, **אין דעם נאמען ברוך בוא'** וועט איהר גיפינען אין אלע קְהִילּוֹת אנשטאלטען, **אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן** **בְּרוּךְ בְּרַאנז**

דאס אידישע לעבען אין כְּרַח פאפענ'ז, האט זיך אלע מאהל ארויס גיצייגט מיט איהרע פעהענקייטען, אין אלע איהרע אידישע אינסטיטושענס, אזן ספעשיל, גמילום חסדים, די גְּמִילַת אין די שענסטע אינסטיטושען פין דיזער געגינד, אזן אויך די תלמוד תורה, אבער ליידער איז אלע מַהאל, אין אלע יאהרען ניט גיוועזן צו פרידען גישטעלט איהרע מעמבערס, וויל מען האט ניט גיהענט גיפינען קיין ריכטיגען פיהרער זאל צו פרידען שטעלען אלימען גליך, אבער די צייט איז גיקומען, אַ פיינער אנשטענדיגער ידישער יונגער מאן, אין ער האט אויף זיך גינומען מיט דער הספמה פין דער נאנצער מאזשריטע אַחֲרָיוּת אז ער צו פרידען שטעלין, אלעמען גליך איין גוטער סעקריטער אין תו"ת אין גוטער פרעזידענט אין דער תברה תהלים. אין דער גמילות חסדים

זיין גוטער נאמען איז אלימען גוט באוויסט, **דוד שלמה גאלדבערג** נעשה ע"י יחיאל הערמאן

עה. אי"ז מלאך

וועלן ר' אי"זעלע אי"ז געווען אין ווילנא האט צו אי"הם אַ פאטער געבראכט זיין זוהן, אז ר' אי"זיק זאל אי"הם געבן סמיכה. זאגט ר' אי"זעלע צום פאטער "אייער זוהן אי"ז א מלאך אלקים" דער פאטער אי"ז אטוען, מלא שמחה, שפעטער האבן אי"הם די ארומיגע געפרעגט: — סטי"טש רבי, דער בחור אי"ז דאך אן עם הארץ, פארוואס האט אי"הר אי"הם גרופען מלאך? האט ר' אי"זעלע געזאגט: — נו, אט דאס מיין אי"ך טאקע, ווייל "לא נתנה תורה למלאכי השרת" — (די תורה אי"ז ניט געגעבן געווארען צו קיין מלאכים),

דער תירוץ אי"ז טאקי אַ גוטער, אבער די קשי"א בלי"בט

מ'דערצעהלט, אז צום חתם סופר אי"ז אמאל געקומען אַ איד, אַן ארומאן, און אנשטאט צו בעטען אַ נדבה, האט ער דעם גאון געפרעגט די קשי"א וואס די גמרא פרעגט: "כסף מנא לין"? — וואו נעהמט. מצן געלט? — האט דער חתם סופר ארויסגענומען

פינף און צוואנציג גולדען און עם דערלאנגט דעם איד. — זייט איהר צופרידען מיטן תירוץ? — האט דער גאון געפרעגט. — יאָ — אי"ז געווען דער ענטפער, און אַ קורצע צייט ארום אי"ז דער איד ווידער געווען בי"י חתם סופר, און ווידער געשטעלט די זעלבע קשי"א, — אי"ך האב אי"ך דאך שוין געגעבן אַ תירוץ פריהער? — האט דער גאון געפרעגט. — יאָ — האט ער געזאגט — אי"ך האב זיך אבער אויפערגעלייגט, אז די קשיא בלי"בט נאך אלץ אַ קשיא,

אויך וואס ער גיט יא. און אויך וואס ניט.

מען אי"ז געקומען בעטען ב"י אַ איד אַן ב"ישט"ער פאר אַ תלמוד תורה, האט ער זיך אנטזאגט, האט מען אי"הם געבעטען פאר א ישיבה האט ער זיך אויך ענטזאגט, — אז מען האט אי"הם געבעטען פאר אַ מושב זקנים האט ער יאָ געגעבן, האט מען אי"הם געפרעגט: סטי"טש, פארוואס עפעס פאר אַ מושב זקנים יאָ, און פאר אַ תלמוד תורה, און אַ ישיבה ניט? האט 'ענער געגעבן אזא ענטפער: — אין אַ תלמוד תורה, און אַ ישיבה ביז אין זיפער וועל אי"ך ק"נמאל ניט דארפען געהן, אבער אין אַ מושב זקנים קען מיר נאך יאָ אויסקומען צו געהן.

CONGREGATION TIFERES IERUSALEM
תפארת ירושלים דראסלאנד
ROSSLAND

1940

מטעה

פאראיין תלמוד תורה

ת"ש

פרעזידענט
רחל גארעלניק

טרעזשירער חנה בראנז

JANUARY 18 1940.

וויס פרעזידענט
שרה רבקה גלאזמאן

סעקרי זיסעל ריימער

א מיטינג אין שוהל

זונטאג יא שבט ת"ש עס איז פאר ניקומען, אַ יאהרס-פעסט מיטינג, אין זייער אַ פיינער אנגעזעהענער עולם זענען אנוועזענט געווען, עס וועט ניט זיין אַ האָר איבערטריבען צו זאגען, אַ דאנק די דאזיגע מוטערס פאראיין, וואס האט זיך צו זואקסען אין נאציאנאלער גיפיהל, פין די אידישע מאסע פין סְבִיבָה, אין פול גלאנץ אין ערינסקייט, ני"ט מיט קיין חֲנִיפָה, נאהר מיט גיפיהל פין נאציאני"לען גיסטיגען באוואוסטזיין, וויל יעדערער אפיסער, אין מעמבערס פארשטיין די וויכטיקייט פין דער מוטער פ

די פרעזידענטקי

עפינט דעם מיטינג, אין זאגט, אין עקלערט דעם גאנצען עולם, וואס פאר אַ יום טו עס איז היינט אוועק, די אלע שוועסטער וועלכע זיי שטעהען, מיט אינז, וויס וויפעל (קריטיג) ... אין פריידען מיר האבען דורכגעלעבט, אין וי שוועסטער אין אַ גרויסע פאמיליע האבין מיר זיך גיפרייט, אויב ווער פין אונז האט גימאכט אַ שמחה, אין אויך ווען מיר אליין האבין גימאכט אַ שמחה, איז גאר ניט ארויס צו שרייבען די גיפילען פין איין שוועסטער צו דער צוויטע,

זאל זיין שטיל – פֵּלִיס סעקריטער ליינט דעם מינעץ פין אגאנץ יאהר אין דאן שטעלט זיך אויף אַ יונגע פרוי, מיט אַ פרייליכען ערינסטין פָּנִים, גלייך וי זיא וואלט גיוועז איינע פין די 29 ישיבה בחורים וואס זענען גיקומען קיין מאנטיריאל, אין זאגט, אין מיין מַאן פילען זיך גליקליך, מיט דער דאזיגער גילעגענהייט צו קענען באגריסען דעם ערשטען זוֹבֶל פין איהר עקזיסטענץ, עס איז מיין פעסטע איבער-צייגונג, אז דער היינטיגער אוונט איז אַ יום טוֹב פאר מיר, אין פאר אלע שוועסטערין, • איך אלעס אַסעקריטערין פין אזא הייליגע ארבייט, מיט פערגינגען טו איך די ארבייט, -- כָּאטְשִׁיג עס איז פאר מיר אביסעל צו שוועך די ארבייט, דאס אלעס, פין אַ גאנץ יאהר ארויס צושרייבין, נאר וויל די סיסייטע איז ביי מיר זייהער הייליג טו איך דאס מיט פערגינגען, און מיין ליבער מאן, און מיינע ליבע קינדערלעך האבין מיר ניט גישטערט אין מיין ארבייט, זויל מיין האט זיי אלע מאהל ערקלערט פאר וואס אצוועק די מאמע ארבייט, - - - -

מאן

די סעקריטערין האט גליינט דעם פְּרָאטָקאל פין אגאנז יאהר פין 1939. בי"ז אין יאהר 1940. מיט אלע איינציהאלטין, איז דער פראטיקאל גישריבין (הֵן בְּכְלַל הֵן בִּפְרַט) עס איז געווען גישריבען מיט זייהר

נעשה ע"י יחיאל העדמאן

CONGREGATION TIFERES IERUSALEM
תפארת ירושלים דראסלאנד
ROSSLAND

צו רבי יוסי בער בער בריסקער האט אַ רייכער ישובניק
געבראכט זיין אייניקעל. אַ חדר-אינגעל. אז רבי יוסי בער
זאל איהם פארהערען, — רבי — האט דער ישובניק
מיט זיין גראבען קול וגערעדט — איך האב זוכה געווען
מיין אייניקעל מגדל זיין לתורה, ער לערנט שוין חמוש,
פארהערט איהם, רבי, האט עס אלע אין רגס הויז,
אַון אויך ר' יוסי בער'ן, אליין פארדראסען דעם ישובניקס
עזות, ר' יוסי בער אליין זאל פארהערען זיין חדר-אינגעל,
ר' יוסי בער האט ארויסגענומען אַ חמוש און געפרעגט
דאָם קיד אַ גרינגע פראגע, דאס קינד האט גלייך
געענטפערט, — הלואי — האט ר' יוסי בער געזאגט
צום ישובניק — זאל מען אזוי אויך מיינע קינדער
זאגען וואס מען וועט זאגען אויך דיינע. דער ישובניק
איז אוועק אַ צופריד ענער, — אז זיינע תלמידים האבען
איהם דער נאך געפרעגט, וואס האט ער געמיינט
דער מוט, האט זיי ר' יוסי בער ערקלערט:
גאנץ אייפאך, הלואי זאל מען אויך מיינע קינדער
זאגען, אז זיי קענען לערנען מהר וי דער טאטע
זיערער,

רפהפס"ת תפארת ירשלים

מען פרעגט אַ אידישען סוחר ר' וי עס גהט
איהם אין מסחר, ענטפערט ער: — וי אין ספירת טעג,
— וואס הייסט עפעס אין ספירה-טעג? — פרעגט
מען איהם, — גאר פשוט — איז זיין ענטפער —
פונקט וי אין ספירה-טעג, צעהלט מען און מען
זהט ניט קיין גראשען, פאר די אויגען, אזוי אויך
זיינען מיינע געשעפטען!

פּין יאָהר 1940, ביז דעם יאָהר 1941,

פּרעזי" נאָרעלניק מוטער פּאראיין וו"ס פּיעזי גלאזמאן

סעקריטעָר ריימער שנת תשע"א טרעזשי' בּראנז

February 10,

ביי דעם מיטינג איז פּאהר גיקומען סטעלעשינס אויף די אפּיסערס פֿאַרען יאהר 1940, מען האט די כּוּבּדים
איין גטיילט יעדען איינעם צו סטילידען אַפּיסער, יעדער אפּיסער האט גיהאלטין אַ ספּיטש, אין ספּעשיל דעם
ספּיטש פּין די סעקריטערקי, איז גיוועזן זייער אקורצע, אדער אַ גוטע, פּין טיפּען הארצען, די סעקריטערקי שטעלט
זיך אויף, אין פּאנגט אָהן, שוועסטער און ברודער, איך בּין יונג אין יאהרען, א-א-- איך האב גיהאט זייר וויניג
ערפֿאהרונג, אז איך זאל אויף זיך נעמען אַ פּראנטוואַרטליכע ארבּייט פּין אזא נאבּעלע סיסייטע וויּ די מוטער
פּאראיין, אבּער זי איז בּיי מיר וואַלידבּען איינגיקריצט אין מיין יונגער נְשָׁמָה, אין וועל דאס זיכער גידענק
אויף מיין גאנץ לעבּען, איך דאנק די אלע וואס האבּין מיר גיגעבּין אזא גילענגענהייט אז איך זאל זיך קענען
אַב גענבּען מיט אזא הייליגע ארבּייט פּין דער **מוטער פּאראיין** אויך צו דער מאנען אבּיסעל
אין בְּקִיצוּר דעם ספּיטש פּין די טְשֶׁערְלִידי, איז יאהר יוֹבֵל זאל זיין א וויטערע אנשטרענגונג מילשטיין
אין ידישען לעבּען, איז אידענטום, גיבּענשט זאל זיין די יעניגע וואס נעמען אַ אינטערעס איז דער
סיסייטע, צבּשפּינען אויף וויטער דעם גאלדינעם פּאדים פּין אינזער גישיכטע, ניט פּארנאכלעסיגען
די הייליגע איז נאבּילע ארבּייט פּין דער **מוטער פּאראיין**, עס איז פּאר גיקומען דעם יאהר
זעהר שיינע פּארטיעס (שְׁמְחִילֶךָ) איז אלע מאהל זענען בּיי גיוועזן זייער אשיינער עולם, איז אלע
מאהל מיט אַ גוטען **סעקסעס**, אויך מיז מען באמערקין אז בּיי דעם האלבּ יעהרליכען ראפּארט, איז
פּרעזענטירט גיוואָרין די סעקריטערקי מ' ריימער מיט זייער אשיינעם ריסט-וואטש, די קומיטע
בּראנז, גאלדבּערג, ריימער. **שַׁא שְׁטִיל?** דער עולם איז זיך צופּאָרען, אבּיסעל זיך אבּ צו
רירען פּין זייערע שווערע ארבּייט, **גיזינטערהייט**, אז גאט האט גיהאלפּין, איז דער עולם איז
גיקומען קריג בְּשׁוֹלֵם, פּין זייהרע זימער וויניקֶען, האבּין זיי זיך אויפּסניים אנעם גיטוהן צו זייערע עֲבוֹדָה
איז יעדער זאל זיך וויטער פּילען וויּ איין משפּחה. אבּער די צייט שטייט ניט אויף איין ארט, איז יעדער
איינער האט גיארבּייט צו גינסטען די סיסייטע. וויל אלע פּרויען וויסען וואס פּאר אַ צווענק, די ארבּייט
וועלט גיטוהן, בּיי יעדע שמחה, איז בּיי יעדען געלעגענהייט, פּאר געסט ניט דעם גרויסען חוֹב וואס
עס ליגט אויף אלע אפּיסערס, איז אויף אלע מעמבּערס פּין דער **מוטער פּאראיין**

פּין 1940, ביז איז יאהר 1941, איז קילעטעט גיוואָרין די סומע פּאר
דער מוטער פּאראיין
400, 88, 44,
100, 49, 24, אויס גאבּע

פין יאהר 1939 JANUARY 18, ביז JANUARY 18, 1940

אשיינע, אין א ריינע שפראך, אין אויך ניט פערפעלט צו דער מאנען יעדען איינעם צו פארשריבין וואס ער האט דינעטעט, וועז די סעקריטער האט גיליינט איר מינעז, האט זיך בייי יעדען איינעם אויס גידאכט גליך וויא א גוטער מַגִיד האלט אַ היסטארישע דְרוּשָה, פין דעם מינעז וואלט זיך יעדערער סעקריטער בידארפט ארויפ נעמען אַ גוטע לערע, וויא אזוי אַ מינעז דארף גישריבען ווערין, -- פין יאהר 1939 ביז 1940.

טריהוב אלעס אַ טאסטמיסטער, איז פאר-גיקומען 8, שִׁימְחִילֶעךְ -- דוס מיינט פארטיעס (אין דעם יאהר) דורך דעם יאהר איז אריין גיקומען אין דער טרעזשירי (500 % 38,) (אויס גאבע 100 % 24)

דורך דעם יאהר איז פרעזענטירט גיווארין, דורך אַ קומיטע פּ בראנז, גאלבּעריג.

פאר טשער לייִדי אַסעט זילבּער ... און די סעקריטער **מ' רימער** מיט א סעט זילבּער כְּסָף טָהוֹר

אין אויך די וויס טשער-לייִדי, אין אויך מ' בראנז, זענען פרעזענטירט גיווארין פין די סיסייטע מיט צוויי שיינע וואזענעס **לעבענדיקי בלומען**, אדאנק די אלע וואס האבין זיך ווַארים אנגריפען. אין דאס האט אריין גיבראכט אין דער סיסייטע. זייער אשיינע פאער דאלער (1940) **עלעקשינס** פאר אפיסערס, 1940 עס איז פאהר גיקימען עלעקשינס פאר נאיע אפיסערס. אדער אלע איפיסערס זיין ווידער אריין בייאקלימעשיגס, אשיינע צירמאני איז אדורך גיפירט גיווארין פין טאסטמיייסטער ב' טריהוב

ב' טריהוב האט אויך גיפאדערט ב' אקאמסקי. אז ער זאל זאגען אפוער וועריטער, פין די פוער וועריטער איז גיווארין א גאנצער ספיטש, זייער אשיינער ספיטש, פול מיט באגייסטירינג פין מענשליכקען שִׂיכְעל מ' ב' בראנז האט אויך גיהאלטין זייר אפיינעם ספיטש, אבער די דְרוּשָה האט זיך גיפינישט מיטזַלְעַר 10, ב' גאלדבערג דער פריזידענט פין חברה תת' גמילות חסדים האט גיהאלטין זייר אפיינע דרושה, ווי דאלער עס פאסט פאר א פרעזידענט, איך מט 10. דאלער גיפינישט, ב' גלאזמאן האט גיהאלטין זייר אַ גוטע רייד אַן חָכְמִית, עס איז גיווען וואס צו הערין, ב' ריימערס ספיטש איז גיווען גיוויגען אין גימאסטין, אין ניט צו פיל גירעד ב' יחיאל הערמאן איז אויך גיפאדערט גיווארין אז ער זאל אויך זאגען אפוער וועריטער, אין אזוי וויא הערמאן איז א גרויסער רעדנער האט ער אויך גירעט אין דעם ענין פין דער מוטער פאראיין, צו בארמעקין אז דאס וואלט איז גיגעבין גיווארין צו יעדען פערזאהן, צום סוף פין אלע ריידעס האט ב' טריהוב גיהאלטין זיין שָׁלוֹם רוידע, אין זיין ריידע איז גיוועז פול מיט וואריימקייט צו דער **מוטער פאראיין** תת' בית שלום אין בייי גידעקטע טישען האט זיך דער עולם באזעצט, וואס עס איז גיוועז צו גיגרייט מיט פארשידנע מַאכוֹלִים, דער גאצער עולם סיי מענער אין סיי פרויהען האבין זיך גיפילט יום טוב יום טוב דיג, אין עס איז גיהערט גיווארין זייר שיינע יְדוּשָה גיזאנגען אין גיפינשט מיט **התיקוה**

כז טבת פין יאהר תרצט ביז אין יאהר תש'

זה הנעשה ע"י יחיאל הערמאן

CONGREGATION TIFERES IERUSALEM ROSSLAND

201
ק א

פּוּעזד
רחל גארעלניק
סעקרעטער רייַמער זיסעל
פּין 1941.

ת׳ תּורה
בית שלום

וויס׳ שׂרה רבקה גלאזמאן
טרעזשירער חנה בראנז
בי״ז 1942.

דער צוויטער אלגעמיינער יערליכער אָפּטרעטן פּין אינזער מוטער פּאראַיין. די פּרעזידענטקי האט באגריסט מיט אַ **בּוֹאַכֶם לְשָׁלוֹם** אלע מעמבערס מיט דעם ווידער זעהען בשלום, אין ספעשיל צו די יענינגע וואס זענען זיך צו פּוהרין אין זייערע זומערדיקע פּלעצער, מ׳ טריהוב אלעם אטאסטמי״סטער. ער האט אויף גיפּאדערט די וויס פּריזעדעטקי צו זוגען אפּוער וועלטער. אין קורצע וועלטער ווייל איך אויס דריקען וואס איך פּיהל (מיין) צוליב סיס״טי, שוועסטער און ברודער, איך קען נאך זאגען אלע מיינע פּריינדע.

אז דער פּאדים וואס האט מיך צו זאמען גיקניפּט צו איך אלע שוועסטירן, זענען אזוי דיק. אז קיין כּח אין דער וועלט קען ני״ ניט איבערי״סען אין מיך פּינאנדער טיילען, פּין די מוטער פּאראַיין, דריבער ווינש איך. דאס מיר אלע זאלען דער לעבּען צו פּיערען דעם 3. טאָג דרי״טען יעהרליכען (יום טוב) מיט מעהר פּרייליכע הערצער מיט גיזונט אין פּרנסה והצלחה, אין עס זאל קומען שָׁלוֹם אויף דער גאנצער וועלט, אין ספעשיל פּאר אינזערע גאנצע כְּלַל ישׂראל (אמן). דער טאסטמי״סטער פּאדערט אויף די טרעזשירקע אז זי זאל זאגען עטליכע וועלטער, ספּיטצש שוועסטער אין ברודער, פּין מיין טיפּסטען הַעצען, באגריס איך אַלע: אפּיסערס, אין אלע שוועסטער פּין אינזערע באליבּסטע סיס״טי, איך אלעס איינע פּין די וועליכע האבּען אקטיוו זיך באטייליגט אין דער הייליגע ארבּי״ט פּין דער סיס״טי. פּין עדשטין טאג פּין איהר עקזיסטענץ, אנהאלטענדיג מיין אמט אלעס א **טרעזשירער** פּיהל איך הי״נט אגריסען (יום טוב) בי״ אלע (שלעכטע נְבִיאִים זוגער) האבּין מיר גיזאגט אז עס קען ניט עקזיסטירען, אדער מיט דעם הי״נטיגען פּאר זאמלינג אין דער בעסטער באוו״ז, אז עס הערשט דאס וואר׳מע שוועסטערליכען ווילען, צו זאמען מיט פּר״ינד שאפּט, מיט שלום, מיט שוועסטער אינטערעס, אי״נע צו דער צוו״טע, עס וועט קי״נע בי״זע ווינטען ניט קענען אינטערר״סין אינזער שטארקין בוים, זאל גאט געבּען אז מיר אלע זאלין דער לעבּען, עס זאל קומען אַהילף פּין גאט אז מען זאל הערין ישועת נחומת פּין אינזערע שוועסטער אין ברודער, בי״א דיזען מיטינג איז גיגעבּען גיווארין אַ שיינע **טיה** פּארטי״ע לכבוד, פּין 2. עלטירע שוועסטער. פּין דער סיס״טי, וואס זיירע קינדער זיינען פּאר בינדען אי״בי״ג. מי״ז דְיוֹמָף, אין ש״נע דְבוֹרָה בּוֹרנשטי״ן מיר ווינשען זי״ **אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָה**, אזוי וי עס פּירט זיך. אז די פּרעזידענטקי ריפּט אויס מזל טוב, צו דעם וואס עס קימט מיט אַגרויסען כָּבוֹד, איז גיפּאלען דער גורל אויף דָּוִד שלמה. מיט זיין פּרוי בעסי גאלדבערג אז זי״ זאלין די״ערשטע אפּ צו געבּען דעם דאפּילטין אין גרויס ארטיגען מזל טוב. אבּער די פּרעזידענטקי איז אין א גרויסע פּארלעגענה״ט וי אזוי אָפּ צו געבּען אזא מזל טוב? וי״ל בי״ איהר האט זיך ניט פּאסירט ..... אַרַחֲמָנוֹת נעבּעך! אבּער עס העלפּט ניט, מען מיז דאך עפּעס אפּרעזידענט? אבּער אז גאט וי״ל מיז עס גישענקען, זי האט גיהאלטין, אין ווינשען דעם טאטען מאמע, אין נאך אמוהל ווינשען אמזל טוב, זי האט אזוי לאנג גיווינשען, בי״ז דער טאטע האט אריין גיטון די האנט אין פּאקעט, באלט האט״ גיהערט פּין אלע שוועסטער ברכות אין ברכת

בית הנסת תפארת ירשלים

תת בית שלום

דער האלבער

אַ יערהליכער יאהרס-פעסט מיטינג, איז פאר ניקומען, February 23, 1941, עס איז גיווען עלעקשינס, אדער אלע אפיסירס זענען ווידער אריין בייא עקלימעשין פארין-יאהר, 1941, די סעקריטעקי האט גיליינט דעם דיקען, אין גרויסען מְגִלָּה. וואס עס האט זיך פאר-לאפין אין גאנצען יאהר, 1941, פאר שטייט-זיך זיא האט גיהאט אסאך וואס צו לְעָנְעָן, וויל זיא האט בידארפט ארויס שרייבין מיט אלע פיפצשיקלעך. פין יעדע פרויה וואס האט גיגעבין אַ מְתָנָה אין זיא האט רעפארטעט ווי פיל געלט עס איז אריין גיקומען דעם יאהר, אַ סומע פון 400, 88, 44 עקספע 100, 49, 24. די פרעזידענטקי. אין אלע אפיסערס, אין אלע אוועזענדי, האבין באדאנקט די סעקריטערקי פאר די גוטע ארבייט מען האט פרעזענטירט. די פרעזידענטקי מ' גארעלניק, אין די וויס פרעזידענטקי מ' שרה רבקה גלאזמאן מיט שיינע עלעקטריק ברוילערס. די קומיטע בראנז, גאלדבערג, ריימער בי' לוצקע אלעס אַ טאסטמייסטער האט אַ דורך גיפירט דעם אוונט וואנדערפול, מיט זיינע שיינע ספיטשעס האט ער באגייסטערט דעם גאנצען עולם בייא עדיגען דעם יאהר הַאלבען. 1941 וויל איך באמערקען, אז די אלע שוועסטער אין ברודער פין אינזער סיסייטע, האבען זעהר אַקטיוו זיך באטייליגט אין דער מוטער פאראיין אין די ערשטע צווי יאהר פין איהר עקזיסטענץ. אין ספעשיל אין ספעשיל קומט אדאנק די יענגע ברודער וואס נעמען אַ גרויסען אַנְטֵייל אין דער מוטערס פאראיין, מיט ארבייט, אין מיט געלט, מ' טריהוב ווערט אויך גיפאדערט פין טאסטמייסטער אז ער זאל זאגען, עטליכע גוטע ווערטער, וויל אַחֲרוֹן וְאַחֲרוֹן חָבִיב. אין מ' טריהוב לאזט זיך ניט לאנג בעטען. אין פאנגט אָן בְּזֶה הַלָּשׁוֹן, רַבּוֹתַי, ? עס איז בייי מיר אגרויסע פרייד צו קאנסטאטירען, דעם גאנצען עָנְיָן פין דעם חָלוֹם. דער פאקט אז די דרייי, יאהר ארבייט פין דער מוטער פאראיין' איז אבירציגונג אז קיין שים ארבייט איז ניט שווער. וועו עס הערשט אַחְדוּת אין ברודערליכקייט ... אין זאל מיר ערלויבט זיין דא צו באמערקין. אז צום ערשטין, מאהל אין 1939, איז גיוועו בייי מיר וי אַ חָלוֹם, אבער לאמיר צוגעבען, אז מיין חָלוֹם, איז שוין בייז אַ גיוויסען מַאס פארווירקליכט, אין איך האף אז די סיסייטע וועט אלע מאהל עקסיסטירען צום גינסטען אינזערע תלמוד תורה וואס זי איז אַ צווייג פין אינזערע שׁהל תפארת ירושלים אז די ארבייט זאל זיין אין ידישען גייסט, ער האט גיווינשען אלע פארזאמע"ז מען זאל דער לעבין אַבער אַיאהר, זאל מען הערין בעסערע נאכריכיט וועגען כָּלַל ישראל, אין ער יַמַּח שְׁמוֹ זאל כאפען אין דער גאנצער עולם האט פיין פאבראכט, מיט אלעס וואס די פרויהען קומיטע האבען צו גיגרייט מיט גוטע מַאכָלִים אין מיט מַשְׁקֶה, מיט דעם נאצינאלען הַתִּיקְוָה האבין מיר גיפינישט די שמחה

פֿרעזידענט בראנז
גבאי יחיאל הערמאן

שנת תש
1940.

טרעזשירער
מאטעם ליטוואק
סעקרעטער ריטשלער

אַ מיטינג אין שוהל 25 סטן סעפטעמבער (מונטאג יב תשרי) עס איז-

ג'פאסט ג'ווארין, אז יעדערער מעמבער וואס האט דינעטעט, אדער אויס לאיקן צו סעטלען דעם מארגיטש פין דער שוהל, זאל יעדער איינער, די געלט ברענגען מוצאי יום כפור אין שוהל, אין מען זאל גלייך סעטלען דעם גרויסען חויב וואס ליגט אויף אינזערה פלייצעס: מ' חלפין, בייא דעם מיטינג, האט איבער ג'געבן אזוי ווי זי איז שילדיג אַ סומע געלט צו דער שוהל, איז זי ווילינ איבער צו דעָר שוהל, די צווי סיטס וואס באלאנגען צו איהר, איין מענער סיט, פין דער רעכטער זייט פין ארון הקודש, אין אַ פרויהין סיט, כיידי צו סעטלען איהר חויב וואס זי איז שולדיג צו דער שוהל, עס איז אנגענימען ג'ווארען בי דער גאנצער מאדזשאריטי אין אַ פעפער איז ג'סיינט ג'ווארין אז די סיטס באלאנגען צו דער שוהל. פין מ' חלפין

אַ קומיטע פין חזנים, הערמאן, ג'גלאזמאן
אויף יום טוב'ים ראש השנה יום כפור

די קומיטע באריכטעט אז בעל מוסף וועט זיין חזן ג' אראנסאן פרייז 25 דאלער 100. בעל שחרית ל' ביק, בעל תוקע, גערסקין, אלע גוועז צופרידען

דער פרעזידענט מ' בראנז האט באריכטעט אז די מוטער פאראיין פין תת בית שלום האבין גישאפט 1000 דאלער, פאר תת טעכסעס, דער מיטינג האט גראטילירט. אלע מעמבערס, איין ספעשיל די אפיסערס, פין דער מוטער פאראיין, פאר זיירע גוטע וויכטיגע נאבילע ארבייט פאר די תלמוד תורה בית שלום

דער פרעזידענט האט רעפארטעט אז ער האט גילייגן אין דער בענק 900 הינדערט דאלער אויף אַ נאט, גיסיינט ג. פערזאן, בראנז. הערמאן, ליטוואק, יאכניקאוו, גאלדבערג, זאדינאווסקי, מזל טוב

דער מאדגיטש איז גיסעטילט גיווארין, ב' טריהוב האט באדאנקט די קומיטע פאר דעם מארגיטש סעטילמענט, דער יובילייהאם פין מארגיטש איז אב גילייגט גיווארין

ניט אויף קיין באשטימטער ציט, ראש השנה אין שוהל דער עולם איזגיוועז זייער צו פרידען פין דעם יונגען חזנס דאוונען, אבער דער שָׁטָן ימ"ש האט שוין גיהלינגען אין אינזערה עוירעז, אין גיקלאפט אין אינזערה הערצער. הסטקעה ימ"ש

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
ROSSLAND

1941 תרפ"ב 1942

עס א"ז ווערט צו פאר שר"יבען אין פנקס, דעם מזל טוב, פין מ' גאלדבערג, מיט ז"ין פרוי וואס גאט האט ז"י ג'שאנקען, מיט א"ן מאהל, צוו" קינדער, טעכטער, די עלסטע מיט דעם נאמען יוטע אין די יונגירע מיט דעם נאמען רחל מיר אלע ווינשען אז ז" זאלען האבין נַחַת אין פר"ד פין ז"רע קינדער [גוביירסטאג] שבת פ' בלק י"ז תמז תש"א July 12, 1941.

עס פרעהט אינז צו זעהן, אז אינזירע שוועסטער אין ברודער האבין זיך אלע מאהל זעהר ווארים אן גיריפען, אין שטענדיק גיהאט סימפאטיע, צו אינזערע אינטער נעמענגין, אין ספעשיל צום יאהרס פעסט פין האלבין יעהרדיקען יאהר פין (1941 בי"ז 1942) אז גאט וועט העלפין אז עס וועט קומען, יְשׁוּעָה וּנְחָמָה אויף די גאנצע וועלט, אין ספעשיל פאר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכְלַל וּבְפְרָט וועלין מיר מאכען אַ שִׂמְחָה שְׁלֵמָה, אין מיר אלע יודען וולין זיך פריען אויף היטלערס מַפָּלָה, אין אַ דאנק קומט, די מוטער פארא"ין פאר דעם דינעשין וואס זי האט דינעטעט צו דער שוהל תפארת ירושלים (25 דאלער דער אדיט אז פין ה"יגטיגען יאהר, אב גינימען גינימען גיווארען דארך מ' יוסף ר"ימער, אין לֵ"ידי רָאזי אקאמסקי. אלעס אַ מַתָּנָה צו די סיס"טי. אין הויז ב" שרה רבקה גלאזמאן February. 16 1942.

יאהר	א"ינאמע			
1939.	38.	7.	500.	
1940.	44	88.	400.	
1941.	26.	93.	600	
	88.	89.	1600.	
יאהר	אויס גאבע דיעזעודאל			
1931.	24.	7.	100.	
1940	24.	49.	100.	
1941	72.	88.	200.	
	20	41.	500	
	טעקסעס		900	
	פארא"נס בעוק	88.	47.	200.

די אלע פאר זאמעלטע האבין זיך מְשַׂמֵּחַ גיווען, צו ליב די צוו" עלטירעה פרויהען, אין צו ליב די צוו" יונגע לעדעס, אין זכות פ"ן ז", אין פין אלע פארזאמעלטע, האט די סיס"טע גימאכט א"ן גוטען סעקסעס אַ דאנק אין נאך אַמהל א דאנק .....

מען האט פ"ין פאבראכט, עס א"ז גיווען מִכָּל טוב, מען האט גיענדיקט מיט דעם יודעשין זֶמֶר התקוה, אין באלט הערט זיך אַ גישרי"

אַ גוטע נאכט, גוט נ"יט

205

קאנגרעגיישאן

תפארת שנת תשא 1940 ירושלים

פרעזידענט

בראנז מארים

חמשת אלפים ושבע מאות ואחת, לביאת עולם

מוצאי יום כפור שבת אין שוהל

שבת מוצאי יום כפור, דער עולם איז זיך צוזאמען גיקומען אין שוהל, דער פרעזידענט האט גיעפינט דעם מיטינג, ער האט גיווינשען אלע ברודער לשנה טובה תכתבו ותחתמו דערסעקרעטער ריטשלער האט גיגעבין אַבריכט ד' איינאמע פין ערב יום כפור, אין פין אגאנץ יאהר, עס איז פאר גיקומען נאמיניישאנס אין עלעקשינס, דער ראזעלטאט, מ' בראנז פרעזידענט, גבאי ל"ב"ג, ריטשלער סעקריטער, טרעזשירער ליטוואק די פראגע פין בעל קורא איז דעביטירט גיווארין, דער גאנצער עולם האט באדאנקט ב' הערמאן פאר זיין ליינען, אלעס אַבעל קריאה אין שוהל, ב' טריהוב איז ווידער ערוועלט גיווארין אלעס רעווערענט דער אַפיל וואס עס איז גימאכט גיווארין יום כפור אין שוהל פארעז (ר עד קדֶסס) 102, 25, דער פרעזידענט האט איבער גיגעבין דעם ראסיט צו דער שוהל

חברה כסלין קדישא

מ' טריהוב אלעס אסעקריטער פין די חברה קדישא האט אב גינידען אפילען באריכט פין אַגאנץ יאהר. ער האט אוך (ניט) פאר גענין צו דער מאנען אלע פארשטארבינע ברודער פין דער שוהל, דער עולם האט פיין פאבראכט, הן אין רחניות אין גשמיות, מען האט זיך גיווינשען אז די חֹק זאל ניט האט האבין אגאנץ יאהר קיזארבייט, מען האט גימאכט ליחים, אין מען האט זיך גיווינשען אַז השלער זאל האבען דעם ערגסטין סאף, מיט זיינע באדינער און מיט זיינע יוצר משרתים יִמַח שְמוֹ

דעם 32. סטין חנוכה 1941 יובילייהאם

חנוכה פעסט דעם 1. טין Jan.

אין שוהל תפארת ירושלים

דער פרעזידענט פין חנוכה פעסט מ' קאוושאוו, טריהוב אלעס טאסטמיינסטער, דער פרעזידענט האט אויף גיפאדערט מ' יחיאל הערמאן אז ער זאל בענטשין די חנוכה ליכט, מ' הערמאן האט גיהאלטין ארעדע, פין באטיטיג פין חנוכה, דער טאסטמיינסטער האט גיהאלטין זייהר אשיינע רעדע, אין ער האט אויף גיפאדערט יעדען איינעם צו האלטין אַ ספיטש, עס איז גיוועזן צו גיגרייט אַ פיינעם סאפער, אין אבסעל משקה האט אוך ניט גיפעלט מען האט פארבראכט ברודירליך, מען האט פאר ענדיגיקט מיט דעם יודישען מזמור התקוה לשנה הבא בירושלים

נעשה ע"י יחיאל הערמאן

אַ מִיתָה מְשֻנָה אויף היטלערן יִמַח שְמוֹ

דער חֵן פון יעדער שטעטעל, איז קענטיג אויף איהרע איינוואוינער

זײן ריכטיגער נאמען

צום "נודע ביהודה" איז געקומען אַ בחור אין געבעטען לייהען אַ גמרא, דער "נודע-ביהודה" האט אים געזאגט, ער קען איהם לייהען די גמרא נאר. ער רעדט מיט איהם אויס צווי תנאים, ער זאל ניט טאן די בחור'שע געוואוינשאפט, ער זאל ניט שרייבען ב"י די זײטען קײן הערות. און אויך ניט אונטער'חתמ'נען זײן נאמען.— דער בחור האט גענומען די גמרא און זיך גיזעצט לערנען.. ווען ער איז געקומען צו דער גמרא'ס אויסדרוק "חמור גמל" (אייזעל קעמעל). דאס הייסט: אַ ספק'דיגע זאך) איז דעם בחור געווארען קשה'דיג, ווײ קומט מען אויפפארען אַן אייזעל מיט אַ קעמעל, און ער האט דערטראכט: אז עס איז געווים אַ טעות הדפוס, האט ער גענומען אַ פען און אויסגעמעקט דעם וואורט ("גמל") און בי דער זײט אונגעשריבען "גמור", וועט עס הייסען חמור גמור (אן אמת'ער אייזעל).

זוען ער האט אפגעפראכט די גמרא, האט דער "נודע ביהודה" באמערקט די הגהה, זאגט ער; — די האסט ניט געפאלגט בײדע תנאים; די האסט ניט נאר פאלש פאריכט, נאר די האסט אויך אונטערגשריבען דיין נאמען.

דער דובנער מגיד האט געקענט זאגען

מען דערצעהלט, אז דער דובנער מגיד איז אמאל געפאנגען קלײבען נדבות, איז ער אריינגעקומען צו אַ גרויסען עושר, אבער נאך אַ גרעסערען קמצן, 'ענער האט אפילו ניט געהאט קײן אָפשי פארין דיבנער מגיד, און האט זיך אנטזאגט איהם צו געבען אַ נדבה.— באמערקט דער מגיד ווי אָרעמליך עס איז אלץ אין עושר'ס הויז, צוליעב זײן קארגשאפט האט ער אין זײן זיין אפילו ניט געהאט קײן (פאדלאגע) "פלאר".— אזא איד ווי איהר מיז האבען אַ "פאדלאגע".— זאגט איהם דער דובנער מגיד —ווערט דער קמצן ברוגז אין דופט זיך אפ.— — ווען הייסט, איהר זאגט מיר, אז איך ל זאל מאכען אַ "פאדלאגע", עס איז דען אייער עסק אויב איך טרעט אויף בלויזער ערד? — — אזא איד ווי איהר איז אבער ניט ווערטה ווען די ערדטראגט איהם — האט איהם דער דיבנער מגיד געענטפערט

207

תפארת
פרעזידענט
מ׳ בראנז

ציון

שנת תשא לק

MAY 28 1940

ירושלים
סעקרעטער ריטשלער
טרעזשירער ליטוואק

א מיטינג אין שוהל דער פרעזידענט האט אויבער גיגיבען אז ער האט אריין גיטהגען אין דער בענק
פֿאר דאלער וואס מען האט גילייהן צום מארגיטש, דער פרעזידענט האט עקספליינט זיין פלאן
פין די מאבעלעס וואס עס וועט נימאכט ווערין אין שוהל, ער האפט אין ער איז זיכער אז עס וועט אריין
ברענגען גענוג פאר די שוהל. אריפארט פין הערמאן אז דער ב׳ הילל ריזשאווסקי איז אין יודישען
האספיטעל, אקימיטע הערמאן אין מ׳ ווייסמאן צו גיהן מבקר חולה זיין

א מיטינג
מיטוואך כח רח אב 21 August
אין שוהל

דער טשערמאן האט באדאערט דעם פערשטארבענם פרודער הילל ראזשאווסקי. אין ער האט
אויך גיפאדערט דעם גאנצען עולם אז מען זאל אויך ווילע זיך אויפשטעלין אב צו גיבען כבוד דעם
פארשטארבינעם ב׳ הילל בן׳ פינחס, נפשו תהא צרורה בצרור החיים, וינוח על משכבו בשולם אמן
א רעפארט פין ב׳ דובראווסק. אז יוסף פינסקי איז זעהר קראנק. דובראווסקי, אין ווייסמאן אלעס
א קומיטע מבקר חולה זיין.

עס איז פאר האנדילט
גיווארין פאר א חזן

די קומיטע פין וועגין אחזן ג-- --אויך ימים נוראים. די קומיטע
האט זיך ניט גיקענט אין פארשטיין פין דעם חזן וואס די קומיטע האבין פאר האנדילט
שעפטער האט ריפארטעט אז דער חזן איז אויגימען גיווארין, ב׳ ווייסמאן האט פארטיסטירט, אז
דער חזן איז ניט פאסיג פאר די שוהל, אין נאך אלאגע די באטע איז דער חזן גוט גיהייסען גיווארין
מיט אפארשלאג פין א מעמבער אין גישטיץ פין דער מאדזשארטי אז דער חזן זאל דאוונען ימים נוראים

ראש השנה אין שוהל

דער גאנצער עולם האט זיך גיפינען ניט אין א
גוהויבינע שטימינג וויל די מלחמה צובראכט די קערפעס פין יעדען אין צוגען מענשין
ביג אלע בעל שחרית. הערמאן בעל קריאה. אין יהושיע הערמאן זאל ליינען אב סטעס.
אין מ׳ גערסקין אלעס בעל תקוע. אלע גיוועלן צו פרידען, בי דעם מיטינג איז פאער גיקומען
אמיניישענס. אין אלעקשינס דער פרעזידענט האט גיווינשען אלע ברודער א

שנה טובה תכתבו ותחתמו

CONGREGATION TIFERES ISRAEL ROSSLAND

ציון

פ"נ

איש ישר הניכבוד

שהלך לעולמו **נפטר**

הלל בר פינחס

כ"ח ר"ח תמוז שנת תשא

ראזשאווסקי July 23, 1941

בגן עדן תהא מנוחתו ונוח

בשלום על משכבו ונאמר אמן

תינצבה'

209

קה

1941
1942.

אַ מיטינג מוצאי יום כיפור אין שוהל דער סעקיטער האט גיליינט דעם מינעץ אין ער איז גוט גיהייסען גיווארין, עס איז פאר גיקומען עמיניישינס אין עלעקשינס פאר אין שוהל, דער ראזילטאט, פריזידענט בראנז, גבאי ביג, סעקיטער ריטשלער, טרעזשירער ליטוואק, טראסטיעס וי"ס אין יהשפּעהערמאן ב' טריהוב רעווריענט פאר אין יאהר 1942, די פראגע וועגין אַ בעל קריאה. מ' הערמאן האט זיך אנטזאגט צו ליינען אין די תורה, איבער אסאך אורזאכין. עס איז ערוועלט גיווארין צו שאפען אַ בעל קורא. גאלדבערג. אין גלאזמאן, אלעס קומיטע, דער פרעזידענט האט ריפארטעט אז ער האט אריין גיטרוגען אין די בענק 300ז וואס מען האט גליהעץ צום מארגיטש אַ באלנס אין די בענק 500 הנדעריט

אמיטינג יום כפלו November 30, דער גאנצער מאזשאריטי
עס איז גיפאסט גיווארין אחונכה פעסט אז ב' הערמאן איז דער בעל קורא

אפאער פין ב' ביג אין גוטיצט פין באריכט אז שעפטער איז אין האספיטאל. קרעצשמאן אין אסטראוו אלעס אקומיטע מקַיים חולה זיין

טוֹב כְּסַלּוֹ חֲבֵרָה קַדִּישָׁה סַעְדָה

ב' טריהוב דער סעקריטער פין די חברה קדשה האט גיליינט דעם מינעץ פין אגאנץ יאהר, אין ער האט אויך ניט פאר גענעין צו דער מאנען די אלע אימשילדיגע קדשים וואס זיי זענען אימגוקמען אויף על קדשת השם, יי ירחם עלינו, ניט קוקענדיג הַט דער עולם, אויך ניט פאר גענעין צו גיניסען פין דעם וואס די קומיטע צו גינריט, פין עסען אונד טרונקען, דער עולם האט זיך פיין אמיזירעט.

די קומיטע פין בעל קורא, עס איז גיפאסט גיווארין פין דער גאנצער מאזשארטע אז ב' הערמאן דער בעל קורא

זאנטאג אַ דשת טבת תשע

חֲנוּכָּה

ז' תנוכה אין שוהל

פרעזידענט מ' בראנז האט גיעפינט דעם יאהרספעסט מיטינג, אין ער האט עקלערט. וואס דער ה"נטיגער חנוכה מיטינג באדייט, דער פרעזידענט האט אויך גיפאדערט זיין שווער מ' טריהוב אז ער זאל זוגען אַפּוער וועלטער פאר שטייט זיך אז ב' טריהוב לאזט זיך ניט לאנג בעטין. אין זוגט רבותי אזוי וי איהר ווייסט דארף אַ פרעזידענט האבען אסאך מעלות. 1 שטע ער דארף זיין אַנוּגעד 2 ער דארף זיין א גוטער ספיקער, אבער ל"דער קיין ספיקער איז דער פרעזידענט. ב' טריהוב האט גיהאלטין אַ לאנגין דרושה זיהר אפ"נע דער עולם האט זיך פיין אמוזירט מיט עסען אין משקה לשנה הבא בירושלים

נעשה ע"י יחיאל כ"ץ

בי׳ וועמען די חכמה, אזן בי׳ וועמען די מטבע

צן דעם סלאנימער רב ר׳ אייזעל זיינען אמאהל געקומען צוויי רייכע שטאדטישע בעלי־בתים אין הויז, דורכצושמועסען דיך וועגען קהל־שע ענינים, האט די רביצין געשטעלט טיי צום טיש, אבער קיין צוקער האט זי ניט געגעבען, עס איז פשוט ניט געווען קיין געלט אין הויז צו קויפען צוקער, האבען עס די בעלי בתים פארשטאנען, אזן אייגער זאגט צום צווייטען שטילערהייט: — לא לחכמים לחם.

ר׳ אייזעל האט עס געהערט אזן באמערקט, — ווי׳סט איהר אבער פאר וואס — ״לא לחכמים לחם״? דער צווייטער העלפט מן פסוק, דערקלערט עס: וויל ״לא לנבונים עשר״.....

דאס מיינט, אז אַ חכם האט ניט קיין ברויט, אזן א עושר האט קיין שכל ניט

אחד משש

רבי אליקום, זשיטאמער מגיד, איז אמאל געקומען צו אַ קארגען גביר, אויף דער פראגע, וואס ער פארלאנגט, האט דער מגיד געענטפענרט, אז ער איז געקומען איהם מבקר חולה זיין....

— וואס רעדט איהר? — קוקט איהם אן דער גביר מיט ערשטוינונג, — בין איך דען חלילה קראנק, אַ אודאי — מאכט דער מגיד. — זענט איהר קראנק, מסוכן קראנק, דען עס איז בפירוש׳ער פסוק: אִישׁ אֲשֶׁר נָתַן לוֹ אֱלֹקִים עוֹשֶׁר וְנְכָסִים וכו״.. וְלֹא יְשַׁלִּיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכוֹל....

גבאי ל' ביג
סעקר' דיטשלעד

תפארת ירושלים
קהלת יעקב
ציון

מאטע ליטוואק
טרעזשירער

אַ מיטינג אין 8 טען פעברויאר אין 1942. עס איז רעפארטעט גיווארען. אז ב' זלאטניקאוו איז גיפערליך קראנק נאך אַ שווערען רעפערעשין (יי יְרַחֵם עָלָו) עס איז גלייך ערוועלט גיוואָרין א קומיטע. מבקר חולה זיין דעם ברודער אין ידעשען האספעטיל, ב' דוד כאהן האט אפילירט אז מען זאל באצוהלען. אין דער בענק די סומה 300 דאלער מיט דעם וועט זיין גיענדיקט אלע חובת פין דעם מארגיטש, עס איז גלייך בי דעם מיטינג גישאפין גיוואָרין, דורך דונישענס, אין דורך לאהנס די סומה 300

מזל טוב
פטור גיוואָרין פין מארגיטש

דער מיטינג האט באדאערט דעם טויטענס פאל פין ב' דוד כאהנס פרוי (מאלי פ"ינע) בת ר' חיים. אויך איז גיפאסט גיוואָרין אז יעדער אינטער נעמינג וואס עס וועט פאר קומען אין שוהל דארף מען זיך פריער מעלדען צום גבאי פין שוהל, וויל דער גבאי איז דער בעל הבית פין שוהל

כ"ב תמוז תשב' July 7, 1942

אַ מיטינג

עס איז באריכטעט גיוואָרין אז ב' זלאטניקאוו איז בה בעסער אין האספיטיל! שעפטער האט גימאכט אשטיקעל רעפֿעד אין יארד פין שוהל. אין מען האט עס באצאהלט 32, 9 דאלער שעפטער האט אויך באמערקט אז מען דארף פיקסען די טירען פין דער שוהל. די האלץ פין די טירען איז פאר פֿאוֶפֿאלט ב' הערמאן האט די טירען גיפיקסט אין בעסטען ארדינונג, אָן געלד ניט באצאלט אמיטינג אין שוהל. 1 סעפטעמבער, וועגען חַזָנים אויף ימים נוראים. עס איז ערוועלט גיוואָרין אַ קומיטע, הערמאן. ווייסמאן. שעפטער. אין עס איז גישטעלט אין קענעדער אדלער, אבער קיינער פין חזונים איז ניט גיוועזן פאסיג צו זיין חַזָן, אדער בעל תפילה אין דער שוהל, מ' גלאזמאן האט ערקלערט אז ער האט גירעט מיט שפירה דער שוחט, אלעס חזן. פאר אבעל מוסף אין אַ בעל תוקע. מ' שפירה איז גיקומען אין שוהל. אין ער איז אונגינימען גיוואָרין פאר אַחזן פי"ז 100 מ' ש' ווייסמאן פאר א בער שחרית, אַחיץ סוכות, ריטשלעד, אין זאדינאווסקי, זאלען פאר קויפען די סיטס י' הערמאן בעל קריאה ש' הערמאן בעל קריאה שני.

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM ROSSLAND

נעשה ע"י הערמאן

פה נקברה

האשה היקרה,
אשת חיל עטרת הבית
מרת מאלי פייגע בת ר' חיים
אשת ר' דוד כאהן הכהן
מתה במבחר שנותיה
ו' לחודש שבט שנת תשב
ויבך אחריה, אישה ובניה.
JANUARY 24 1942

יחיאל, — וואס דענקסטו, לעזער,
איז בלק געווען אַ בחור אדער אַ
פארהייאטער? לעזער, — וואס פאלט
דיר איין צו פרעגען אזא שאלה?
יחיאל, — צוליב דעם וואס ער האט
געזומען בלעס'ן, צו שילטען אידען,
לעזער — וואס האט, איינס צו פאן מ'ט
דאס אנדערע? יחיאל, — איך טראכט
מיר אזוי: אויב בלק וואלט געווען
אַ פארהייראטער, צו וואס האט ער
געדארפט אנקומען צו בלעס'ן, צו
שילטען אידען? ער האט דאך
געקענט שיקען זיין אייגען וויב?

213
תן

פרעזידענט
ברוך בראנז

1943

שנת תשג לפ"ק

1942

תפארת ירושלים

גבאי הערמאן
יוכניקאווגבאי שני
אפרים קארזינשטיין
יהושע הערמאן

מאנטאג מוצאי יום כפור SEPTEMB. 21, עס אי"ז פארגיקומען עהרוועלינג פאר נאיע אפיסערס פאר דעם יאהר 1943. פאלגענדע זעהנען ערעוועלט ווארין. מ' בראנז פרעזידענט, הערמאן גבאי, מ' ריטשלער סעקריטער, מ' ליטוואק טרעזשירער, ב' יעטניקאף, ב' קארזעשטיין, יהושע הערמאן. אלעס טראסטעס. דאן אי"ז פארגעקומען נאמיניישאנס פאר רעווירענד, עס אי"ז גיווען אַ דיבאטע צו, דער אמת פין רעווירעט זאל זיין אלעס אַהאנער, אדער יענינער וואס ויל האבען דעם אמת דארף באצוהלען, אין אזוי ווי מען גיאפערט 35 דאללער, נאעך אלאנגע דיבאטע, אי"ז גיפאסט גיווארין. אז יענינער וואס וועט ערווֶעלט אלעס רעווירעד זאל זיין אָן באצולט, פרי, דער עלעקשין אי"ז אַבּ גירעגט גיווארין אויף ביטינג

זונטאג א' רשת חשון October 11, 1942. מיטינג תשג

זיין פישער, אַ בחור פין דער ישובה, היט גידאוונט אלעס סופות, אבי ריכט פין כָּל נדרי אפיל וואס ב' הערמאן האט גימאכט אי"ז קלעקטעט גיווארין 100 דאללער 00 עס אי"ז פאער גיקומען אמיניושינס, אין אלעקשינס. ב' הערמאן. אין ב' טריהב ב' הערמאן אי"ז עלעקטעט גיווארין אלעס רעווירעמ פאר דעם יאהר תשג 1943

אמיתי Novem 15. עס אי"ז גיפאסט גיווארין אז דער היינטיגער חברה קדישה, פארטיע זאל גימאכט זאל גימא ווערין אויף אַ קליינעם מאססטאב, מיט דער האפינונג אז עס וועט זיין שָׁלוֹם אויף דער וועלט, וועלין מיר פארדאפלען אינזערע שמחה

חברה קדישה סעודה ניט ענדירין דעם מִנְחָה

אויף אי"ז גימאכט גיווארין אין דער שוהל אַ **חנוכה פארטיע** אויף אַקליינעם מאססטאב די"א שוועסטער כאהן, די אַלְמָנָה פין דעם פארשטארבינעם ב' ישראל כאהן ע"ה, די מ' כאהן אי"ז גיקומען צום מיטינג, אין האט פארלאנגט, אזוי ווי אי"ז שילדיג צו דער שוהל אַ סומע 18 דאללער פאר דיוס, אי"ז זי ווילינג צו קאנסלען איהרע סיטס פארדעם חויב, אין דער מיטינג האט גילייך גיפאסט, אז דער פארלאנג, זאל אַדורך גיפירהט ווערין, דער סעקריטער האט גימאכט אַ פייפער, אין די מ' כאהן האט זיך גיסיינט,

אַ מיטינג ט' טבת תשג' DECEM. 17 1942 דער גאנצער עולם האט באדאערט דעם אומגליקס צו פאל וואס האט גיטראפין צו אונזערין אברודער, משה גערזי עס אי"ז באריכטעט גיווארין אז ב' קליימאן אי"ז קראנק, ער ליגט, אין האספיטאל, עס אי"ז באלט ערוועלט גוואלטן, אַ קאמיטע הערמאן, קאושאן, אלעס אקומיטע, מבקר חולה זיין, דעם חולה, משה יוסף קליימאן דער חולה אי"ז גיווען זייהר צופריידען, אין ער האט באדאנקט, אין גיווען צופרידען

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM ROSSLAND

מנינם פון קדיש־זאגער

משה.— אין אמעריקאנער ארטא־
דאקסישע שולען דאוועגט מען,
דאכט זיך, וויי אין דער אלטער
ה״ם, פון דעסטוועגען קאן מען
באלד דערקענען, אז מען האט דא
צו טאן מיט אמעריקאנער מתפללים.
ח״ם.— וויי אזוי דערקענט מען עס?
משה.— אן די קדיש זאגער.
ח״ם.— דהיינו?— משה.— אין
דער אלטער ה״ם פלעגט בי״ א
מנין, איינער זאגען קדיש. און ני״ן
פלעגען ענטפערען אמן.— —
דא אין אמעריקע זאגען ניין
קדיש און איינער ענטפערט
אמן.

15
קח

פרעזידענט
בראנז
פרע׳ ליטוואק

שנת תשע״ג לי
ירושלים
1943,

גבאי
יחיאל ניץ
סע׳ ריטשלער

ט״ז ראש חודש אדר שני
MARCH 23.

אמיטינג אין שוהל, עס איז גיפאסט גיוואָרען, אז מען זאל געבען דעם גבאי מ׳ הערמאן די פולעה רעכט, צו דינגען אַ חזן, אדער אַ בעל תפילה, אויף פסח, אין אויך אויף שבועות, דער פר״ז ניט מעהר ווי 75 דאלער משה קארבער, ואם ער איז אלעמען באוויסט אלעם אַ חזן האט גידאוונט פסח, אין שבועות בי״ אונז אין שוהל, אלע מעמבערס זעהנען גיוואָרען צו פרידען כין ז״ין דאוונען, עס איז געפאסט גיוואָרען אז מען זאל פיקסען דאַך פון שוהל, די קומיטע הערמאן אין וויסמאן דער דאַך האט געמאכט, סעם טשערנאוואסקי פר״ז 75 דאלער.

אַ מיטינג אין שוהל

תפארת ירושלים

ראש חודש אב כב תשג
אוגאסט 23, 1943

אבאריכט אז דער דאַך פון שוהל איז נמאכט געוואָרען — מ׳ גערעלניק - פרעזעדענטקע
און וויס׳ פרע׳ מ׳ גלאזמאן, אין מ׳ טילנער, אלעס קומיטע פון דער מוטער פאראיין פון בית שלום
תת האבען דענעטעט 75 דאלער צו פענטטן דעם בעסמענט פון דער שוהל תפארת ירושלים

בעל תפלות

מ׳ ביק בעל שחרית! שנייערסאהן

בעל מוסף און בעל תוקע, און סוכות, פר״ז, 150

כא אלול

ראש השנה אין שוהל, דער עולם האט זיך ניפינען אין א טוריגע לאגע פון דעם אומגליק וואס עס פאסירט מיט אונזערע שוועסטער אין ברודער
דער פרעזידענט וינשט אלע ברודער א שנה טובה תכתבו וחתמו יי׳ ירחם על ישראל

CONGREGATION TIFERES ISRAEL OF JERUSALEM
ORMOND BEACH, FLA.

תמחה את זכר עמלק היטלער ימ״ש וזכרו

על דאבדין ולא מישתכחין
נשמת
יוסף עה
איש חשוב תם וישר
הניכבוד שהלך
בדרכי ד שהלך
לעולמו שעוסקי תמיד
בצרכי צבור, נפטר
יוסף בר יהודה ליב פינסקי
ח רחח ניסן תשג, April 13. 1943
ינוח על משכבו בשלום ונאמר אמן
תנצבה

217
קט

שבת מוצאי יום כפור — 9 אקטאבער, אמיטינג אין שוהל. די אלע מתפללין זענען זיך צו זאמען געקומען. דער סעקריטער. ריטשלער. האט געליינט דעם פראטעקאל און ער איז גוט געהייסען געוואָרען, עס איז פאר געקומען אלעקשינס פאר אפיסערס פאר דעם נאיעם יאהר, דער ראזעלטאט. פרעזידענט בר' י' גלאזמאן טרעזשירער מ' וויסמאן, טראסטיעס קאפאלאוויטש №1. יהושע הערמאן №2. קאזענשטיין №3. ! דער נאהיער פרעזידענט י' גלאזמאן האט באדאנקט די אלע אפיסערס וואס ז"ערע ארב"ש איז געווען גינסטיג פאר די שוהל, און אוך באדאנקט ב' הערמאן פאר זיין לייענען אַ גאנץ יאהר, אין אזוי וי די מוטער פאראיין האט באצולט די אלע חובות פון דער תּת האט מ' טריהוב גמאכט אַ פארשלאג, אז די שוהל זאל מאכען אין זייער האנער אַ באנקעט

שוֹר בְּמִלּוֹי חֲבוּרָה קְדִישָׁה סְעוּדָה

די סעודה איז געפראווען געוואָרען און שוהל דער סעקריטער דוד שלמה גאלדבערג, האט געלענט דעם פראטקאל פון אַ גאנץ יאהר,

צו די סעודה איז איינגעלאדען געוואָרען, פרייוועט בעל־הבתים, אבער די סעודה איז געווען אַ — פארטינקעלטע, וויל יעדער איינער האט גישפירט דעם צַעַר. וואס מען מאטערט אינזערער ברודער אין יָארָאפ מען האט געענדיקט מיט התיקוה -! -

ב' שעפטער האט פארגישלאגען אַ זלמן קויפמאן פאר אַ מעמבער אין שוהל, און איז אויך גנימען געוואָרען ב"י פול מעדזשארטע

(ג' כסלו אמיטינג, 30 נאוועמבער)

וְדַע לַחָכְמָה בִּרְמִיזָה

...אקלוגער פארשטייט אויך ווינק...

דָּתָן וַאֲבִירָם אין אלע צייטען

דתן ואבירם אין פַּרְעֹה׳ס — צייטען: — — — —
דתן ואבירם אין קָרַח׳ס צייטען: — — — —
און היינט האבען מיר אויך אַ דתן און אַ אבירם...

אזוי וי די שוהל האט זיך ארום געזעהן, אז דתן אבירם מאכען אַן אלע מחלוקת שֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם — — — און ספעשיל היינטיגע צייט, איז געפאסט גיוואָרען מיט דעם צו שטימינג, פון דער גאנצע מאזשארטע, אז צו סטאפען די מחלוקת: דארף מען אבער ענדערען דעם קאנסטיטושען פון דער שוהל: עס איז אפונטעט געוואָרען אקאמיטע, פאר בעסערען די קאנסטיטושענס פון דער לטובת די שוהל. — — — די קומיטע, דוד שלמה גאלדבערג, מרכי וי"סמאן, זלמן קויפמאן, קאוושאוו, יהושע הערמאן, דארפען אויס ארב"טען די אלע רוהלס, וואס עס זאל זיין פאסיג לטובת די שוהל! וויל עס איז צו פיל הפקר און די שוהל דארף דעם קאנסטוטשען גוט הייסען ב"י אַ זשענעראל מיטינג

נעשה ע"י יחיאל

CONGREGATION TIFERETH ISRAEL JERUSALEM

ר׳ יצחק אלחנן איז אמאל געפארען מיט אַ בעל עגלה
אין וועג, וועז עס אנגעהויבען ווערען פארנאכט, האט
ר׳ יצחק אלחנן געפֿ״ען דעם בעל־עגלה זיך אפשטעלען,
אזן איז אראפ פון וואגען, אין זיך געשטעלט דאוונען
מנחה, דער בעל־עגלה, זעהענדיג ר׳ יצחק אלחנן דאוונען,
האט ער אויך אנגעהויבען דאוונען מנחה, דערבײ האט
ער, אבער אויסגעשמירט די רעדער פון וואגען,
אז ר׳ יצחק אלחנן האט דאס דערזעהן, האט ער
געזאגט: — ס׳אטייער פאלק די אידען זיינען,
אפילו וועז זיי ארבײטען, דאוונען זיי אויך:

טאקע אַ פראגע

אן ארימע אלמנה האט געהאט איין־איניציקן זון,
האט מען איהם צוגענומען אין מיליטער. די מוטער
האט, נעבען, שטארק געווויינט, בײם געזעגענען
זיך מיט איר זון, אזן זי זאגט אים אָן: — קינד מיינס,
ביסט דאך בײ מיר ס׳איניציקע, אויג אין קאפ, זע היט
זיך אפ דארטען אויפן שלאכטפעלד.....! פרעגט
דער זון אויף שפאס: — אפשר קאנסטו מיר זאגען
טאקע, ווי אזוי זיך צו היטען? מאכט די מוטער
— ווי אזוי —? האסט גע׳הרג׳ט אײן נאצי, אַ צוויטען
— גענוג, רו זיך אפ, פרעגט דער זון: — נו, אזן וואס
טו איך. אז אַ דריטער נאצי פאלט אָן אזן הרג׳עט מיך?
טוט די מוטער אַ פליעסקע מיט די הענט פֿאר שרעק
— — קינד מיינס, וואס האט דער נאצי צו דיר דען? ....

מוצאי יום כפור דער מיטינג
האט נעפאסט מיט דער צוּ
שטימונג זון גאנצער מעדזשאריטי
אז מ׳ טריהוב • אזן מ׳ מאָריז בראנז
האנעריבל
פרעזידענטען
וויים פרעזידענט מ׳ יחואל הערמאן
האנעריבעל
מ׳ מטות ליטוואק האנעריבל טרעשיר
קיין שום מאכט קענען ניט צורקווייזען

219
ק'

תער

חברת תפארת ירושלים

יעקב נ. אומאן

ציון

דעצעמבער 26. 1944.

זונטאג כ"ט כסלו, דער פרעזידענט גלאזמאן, האט אַנ געגעבען דעם כבוד צו ב' טריהוב אלעס טשערמאן פון הייטיגען יום־טוב: אַ גרויסער עולם איז זיך צוזאמען געקומען, דער טשערמאן האט מכבד געווען ב' הערמאן צו בענטשען חנוכה ליכט, דער עולם האט פין פּאנאכט אויך האט מען פרעזענטירט פרעזענטס ב' בראנז, -- ב' הערמאן, ב' ליטוואק, אויך האט מען ניט פארגעסען צו שאפען אַ סומע געלד. פאר די מלחמה קרבנות.

January 9, 1944 תשד
יג טבת

דורך אפארשלאג פון ב' בראנז און געשטיצט פון גאנצען עולם, אי"ז גיפאסט געווארען, אז דער באנקעט פון דער מוטער פארא"ין. וואס די שוהל וועט מאכען, זאל אויסקומען, כ"ז טבת January 23.
די קומיטע וואס זאל צו גרייטען די אלע נויטע זאכען צום באנקעט, ב' גאלדבערג, ב' בראנז, ב' ליטוואק, ליטאווסקי און די זעלבע קומיטע זאלען אויך צו גרייטען; פרעזענטס פאר די הויפט אפיסיערס פון דער מוטער פארא"ין — ב' גאלדבערג האט געליינט, די קאנסטיטושענס, וואס די עהרוועלטע קומיטע האבען אויס געארבייט לטובת די שוהל, אלע איין שטימונג — אבער ל"דער האט זיך צופלאקערט אַ גרויסע מחלוקה, פון די צוויי (דתן-ואבירם). אי"נער האט גיכאפט די פעפערס און האט צוריסען. די קאנסטיטושענס אי"ז דער וויל אב געל"גט געווארען. צום וויל אין בעסטען אויף אַ גינסטיגע צ"ט!

אזא יאהר אויף היטלערין ימ"ש

באנקעט אין שוהל
כ"ז טבת

מען האט דאן פרעזענטירט, די פרעזעדענטקי' מ' גראלניק, און די וויס פרעזעדענטקי', מ' גלאזמאן אויך די טרעזשירקי' מ' בראנז, און די סעקרעטערין מ' ריימער. (איש לפי ערכו). יעדען נאך זיין אנשאצונג. אין זיי די אפיסערס פון דער מוטער פארא"ין. מיט אלע פרויהן האבען באדאנקט די אפיסערס מיט אלע מעמבערס דער שוהל. וואס זיי האבען אפגעגעבען אזאַ גרויסען האנער (כבוד) צו דער מוטער פארא"ין

פראפירטירט 125.00 דער באנקעט האט זיך געפינשט מיט התיקוה עס איז אויך געזאמעלט געווארען געלט צו שיקען צו די נויטליידענע קיין יארופ

אבאנקעט איז צוגעגריט געווארען אין שוהל. אין האנער פון דער מוטער פארא"ין, פון בת-שלום ת"ת, ב' גלאזמאן. האט געעפענט דעם מיטינג, און ער האט מכבד געווען ב' טריהוב אלעס אַ טאסטמיינסטער פאר דעם אוונד. מ' טריהוב האט באדאנקט אלעמען פאר דעם כבוד, און ער האט מכבד געווען עטליכע פרויהען אהן צו צינדען די ליכט, וואס עס איז געווען צו גענגריט אויף'ן ט"ש... דער עולם האט פיין פאבראכט, אין דער סאפער (די סעודה) איז געווען כיד המלך!.....
מ' גינזבערג פון קענעדער אדלער, אַ גאסט, האט געגעבען, זייער אַ פיינעס איבערבליק, ער האט געלויבט די מוטער פארא"ין, און אויך דאנקט, אין ספעשיל ב' גלאזמאן. אין מ' בראנז, האבען אלע גירעדט וועגען די גוטע. ארבייט פון דער מוטער פארא"ין, און אז דורך זייער נאפעלע ארבייט האט מען באצאהלט אלע חובות פון דער תלמוד תורה .....

נעשה ע"י הערמאן

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
ROSSLAND

עֶר וועט עס ניט שווייגען

רבי שמואל סאלאנטער אי'ז געווען אַ גרויסער חכם, אַ מענשען-פריינד. א'ינמאל ווען ער אי'ז געווען רב אין ירושלים, אי'ז פאר אים געקומען אַ שווערער בעל-דבר צו אַ דין-תורה. ווען ר' שמואל האט אים ערקלערט שולדיג, האט ער אנגעהויבען שר'יען: — רבי, אי'ך וועל ניט שווייגען!

אי'ך וועל אי'ך צוברעכען אלע שויבען פון הויז!

— און אי'ך, מיינסטו, — האט דער רב צוריק געענטפערט — וועל שוי'גען, וואס?

— וואס, רבי, וועט איהר טאן? — האט דער בעל-דבר אביסעל דערשראקען, — וואס וועל אי'ך טאן? — האט דער רב אין זעלבען טאָן געענטפרט —אי'ך וועל גלי'ך רופען דעם גלעזער.

אויך אַ גט

דער "חפץ חיים" אי'ז אמאל געפאהרען פון וואַרשה מיט זיינעם אַ חבור, וואס ער האט דארט אפגעדרוקט זיצענדיג אין וואגאן, האט ער דערזעהן ניט וויט אַ רייכען אידישען יונגערמאן, און האט איהם פארגעלעגט קויפען דעם ספר, דער יונגערמאן, ניט וויסענדיג וער דער מחבר אי'ז, האט ער זיך אפגעזאגט פון קויפען דעם חבור. — שפעטער, וען ער האט זיך דערוואסט, אז דאס אי'ז דער "חפץ חיים", אי'ז ער צוגעגאנגען צום צום צַדיק, גלי'ך נעקויפט דעם ספר, און געבעטען מחילה, וואס ער האט איהם באליידיגט, — —

— אי'ך האב צו אי'ך חס-ושלום גארנישט — האט דער חפץ חיים געזאגט, ! אי'ך בין ניט גרעסער פון גאט ברוך הוא, ער האט זיך אויך אַרומגעטראגען מיט זיין תורה צו אלעמען און קיין גוי האט דאס ניט געוואלט נעהמען אין דער האנט אריין.

221
קיג

קאנגרעגיישאן

פּראָפּעט יעקב גלאזמאן

סעקריטער ה׳ ריטשלער

טראסטיס מ״ש, מ״י. הערמאן,

פּאַרת ירושלים

גבאי מ׳ קאפלאוויטש

טרעזשירער מ׳ וויסמאן

שנת תשד״ש

דינסטאג, מוצאי ראש השנה אין שוהל,

תּשׁוּבה

עס זעזען כִּמְעַט אלע מיתפללין זענען נעקומען צום מיטינג אלע זענען נעווען צו פריִדען פון חזנ׳ס דאוונענען, און יעדער איינער האט בייַ זיך גענפילט, הַאלְבּ יום־טוביִדיג. וויל (היטלער) (יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ) מיט זיינע באנדע עַמָּלֵקוֹם מאכען חרוב כימעט דאס גאנצע יודעשע פאלק וואס עקסעסטירט אין ידעשין לעבען

(מִי בַּחַנִיקָה) (וּמִי בָּאֵשׁ) (וּמִי בַּחֶרֶב) (בַּצָּמָא)

זיי ווערען נעבעך אומגעבראכט עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם מיטען שמע ישראל אויף זיערע ליפען אַן רחמונות ייָ ירחם כל עמו ישראל אמן

עס איז אויך פארגעקומען אמינישענס אויף אפיסערס, פרעזידענט, גבאי, טרעזשירער, סעקריטער

מ׳האט אמאל געפרעגט דעם דיבנער מגיד: — זאגט נאר, רבי, איר שטראפט שטענדיג דעם עולם, אין איר ווילט דערפאר קריגען באצואלט? — ענטפערט דער מגיד: — מיר דארפען זיך לערנען פינעם אייבערשטן, גאט שטראפט אויך נישט אימזיסט!....

ר׳ יחזקאל הכהן

אַ מיטינג אין שוהל ג׳ אדר פעברואר ג׳

די קומיטע פון די קאנסטיטושענס האבען אריין גיבראכט אַ שטארקען **פראטעסט** געגען שע׳ איינער פון די צוויי (דתן ואבירם.) פאר דער גרויסע חיצפה, וואס ער האט ארויס גיריסען פון מ׳ גאלדבערג׳ס הענד! אַן צו־רי־סען — עס איז בייַ דעם זעלבען מיטינג, געפאסט גיווארע בייַ דער גאנצע מאזשאריטע אז מען זאל פון דעם תכשיט צו נעמען, דעם וואָרט, בייַ אמיטינג, אוף זעכס מונאטען

טו׳ ניסן אמיטינג April 23.

דער מינוטס, פון לאסט מיטינג איז גוט גערייסען, דער פרעזידענט האט רעפארטעט אז מען האט באצוהלט דעם חזן האפקענס אויף פסח $25.00 — אלע זיינען געווען צופריִדען — — — — און אויך איז געפאסט גיווארען אז ער זאל דאוונען שבעות

מעות חטים

עס איז ערוועלט אַ קומיטע, וועלען מעות חטים אפיל, די קומיטע בי גלאזמאן, בי הערמאן, בי וויסמאן, בי ריטשלער, די מוטער פאראיין פון בית שלום תּת האבען דענעטעט $25.00 צו דעם אפיל, דער אפיל האט אריין גיבראכט פאר מעות חטים $140.50

מר. י. גלאסמאן דער פארזיצער פון דער „תפארת ירושלים" שולה, אין פאר פינגוי (די דאפלאנד דושואיש סינאגאג) און מר. ה. ריטשלער, דער סעקרעטאר, האבען איבערגענעבען $140.50 פאר מעות חטים מרם. ס. רעמער, די סעקרעטארין פון דער מוטער פאראיין פון דער „בית שלמה" תלמוד תורה האט פינעבען אין נאמען פון דעם פאראיין $25.

יז׳ אלול סעפטעמבער 5 טען

אבריכט פון פרעזידענט, אז דער חזן האפקינס, איז אויף גנימען געווארען אלעס חזן אויף יום־כיפור נוראים, און סכות, פרייז $250.00, מ׳ גערסקין בעל־שחרית און בעל תוקע

ראש השנה אין שוהל

תִּכָּתֵב וְתִחָתֵם לְאַלְתַּר לְחַיִּים טוֹבִים

משה רבנו און רבי עקיבא

וועז משה האט זיך אויפגעהויבען אויפ'ן הימעל
געפונט ער, ווי גאט ברוך־הוא זיצט, און בעפוצט
די אותיות פון דער תורה מיט קרוינדליך
– זאגט ער איהם: — רבונו־של־עולם!
וועד האלט דיך אפ, איבער צו געבען די תורה באלד
און צו וואס טויגען די קרוינדליך? ... ענטפערט איהם
גאט: אין פיעל דורות ארום וועט קומען איין מענש.
עקיבא בן יוסף הייסט ער, וועט עד פון יעדער. איינציג
שטריכעלע אויסדרינגען גאנצע בערג נייע הלכות, —
— רבונו־של־עולם — זאגט וויטער משה — —
וויז מיר איהם, — קוק זיך אום.
קוקט זיך משה אום, דערזעהט ער. וי עס
זיצט אן מאן און לערענט מיט זיינע תלמידים.
אויסגעזעצטע פאר איהם שורות, וויז, גיהט משה
און זעצט זיך אין עק פון דער אכטער שורה, און
הערט איין, פערשטעהט ער נישט וואס מע רעדט
דארט, וועדט ער בי זיך ארגפגעפאלגן. — —
אין דעם האט ר' עקיבא געזאגט עפעס אזדין,
אויף וועלכען די תלמידים האבען איהם אן פרעג
געטהון: „רבי, פון וואנען וויסטו עס?" ענטפערט ער
„ס'איז אן קבלה פון משה'ן נאך פונם בארג סיני",
דערהערט דאס האט זיך משה בערוהיגט,
קומט משה דער נאך צוריק פאר גאט, און זאגט
איהם: — רבונו־של־עולם, אזא מאן איז בי דיר
פארהאן, און דו תורה וועלסטו גיבען דורך מיר? —
– שוויג — ענטפערט איהם גאט — אזוי איז אין
מיין געדאנק אויס־געקומען, — — רבונו־של־עולם —
זאגט וויטער משה — די האסט מיר געווייזען זיין
לערנען, וויז מיר זיין בעלוין, (שכר) – קוק זיך אום –
– זאגט איהם גאט; קוקט זיך משה אום און זעהט,
וי מען וועגט עקיבא'ס פליש שטיקער־וויז
אין יאטקעס, — — רבונו־של־עולם — שרייעט
משה אויס — דאס איז די תורה, און דאס איז
איהר בעלוין. (שכר)! שוויג — ענטפערט איהם
גאט — אזוי איז מיין געדאנק אויסגעקומען. .....

(פון תלמוד) מנחות פרק שלישי

רבי טרפון און זיין מוטער

רבי טרפון'ס אלטע מוטער איז אין אן שבת'דיגען
טאג, ארויסגעגאנגען צו זיך אין הויף ארומשפאצירען
– האט זיך איבערגעריסען בי איהר דאס רימענדיל
פון שוך. און ער איז אראפגעפלען פונם פוס.
לעגט־אונטער ר' טרפון זיינע ביידע הענד. אונטער
איהרע פוס־טריט, און אזוי האט ער זי געלאזט טרעטען
אויף זיינע הענד בי זי איז געקומען צוריק אין שטוב צו
איהר בעט, — איינמאל איז ר' טרפון קראנק געווארען
און זיינע תברים פון די תנאים, זיינען געקומען איהם
באזוכען, קומט צו, זיין מוטער צו זיי און זאגט:
„בעט גאט פאר מיין זוהן, זיין כבוד־אם. האט גאר קיין
שיעור נישט." — וואס טהוט ער אזוינס פאר דיר?
– פרעגען זיי, דערצעהלט זי, זיי יענע מעשה,
רופען זיי זיך אן: – אפילו וועז ער טהוט פאר דיר
טויזענט־טויזענדער מאל אזוי פיעל, קומט עס נאך
נישט אפילו צו א העלפט פון דעם כבוד־אם וואס די
תורה הייסט, "— ...

(פון תלמוד) ירושלמי (כתובות) פאה פרק ראשון

ו' תשרי
שנת תש"ה 1944

תפארת ירושלים

מיטוואך, מוצאי יום כפור, די שוהל איז ליכטיג, עס זענען דא צוזאמען געקומען אלע מעמבערס מיט זייערע פרויען, דער פרעזידענט עפענט דעם מיטינג, און ווינשט אלעמען גמר חתימה טובה, עס איז פאר געקומען אמיניישענס אין אלעקשענס, דער ראזעלטאט, גלאזמאן פרז' ב"י אקלימישין, יחואל הערמאן גבאי ב"י אקלימישין, ווי"סמאן ב"י אקלימישין, ריטשלער סעקריטער, טראסטירס טילנער, יהערמאן, ראפמאן, קאזענשטיין בעל הקורא הערמאן, דער פל נדרי אפיל האט אריין געבראכט אַ פיינעם קאלעקשען.

חברה קדישה

טו כסלו DECEMBER 1.

עס זענען זוך צוזאמען געקומען זייהר אַ שיינער עולם, מיט זייערע פרויהען, צו דער סעודה פון די חברה קדישה, דער סעקריטער גאלדבערג האט געליינט דעם מינען פון אַ גאנץ יאהר אויך האט מען ניט פארגעסען צו דער מאנען. די אלע אומשולדיגע קדושים וואס אומגעקומען, אויף קדש-השם, עס איז געווען צו געגרייט פון כל טוב, פד"י יעדער איינער זאל זיך פיהלען און אַ גוטער-שטימינג, אבער ליידער, איז דאס מאהל, ניט באשערט געווען, אז מען זאל האבען אַ דורכגיפרט, אזוי"אלע יאהרען, (די סיבָּה.) די צוויי דתן-ואבירם, האבען צו געגרייט. אַ מחלוקה אֵין לְשַׁעַר, עס איז פארשטערט גיוואָרען די גאנצע חברה קדישה סעודה. (ליידער און ליידער) מיט דער מחלוקה האט זיך געענדיגט, (ליידער)

דער 35 יעהליגער חנוכה פעסט

זונטאג אַ טבת

דער טשערמאן י' גלאזמאן האט געעפנט דעם מיטינג, און האט געבעטען דעם ב' יחואל הערמאן אז ער זאל אָן צינדען די חנוכה ליכט: דער עולם הָבען פיין פאבראכט ב"י ד'יזע סעודה, אין די סעודה איז גיספענדעט גיוואָרען אויף קולעשין חשבון, און עטליכע מעמבערס, זענען אויף געפאדערט געוואָרען. צו זוגען אַ פאָר ווערטער פון דער 35, יעהריגען חנוכה באנקעט גאט, צו דאנקען אז די צוויי (דתן-דאבירם) האבען פאר געסען צו ב"י זיין דעם שיינעם באנקעט...

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM ROSSLAND

נעשה ע"י העדמאן

וועך עס שרייט דעם טהוט וועה

דער דובנער מגיד איז אמאל געקומען אין א שטעטעל,
און אז מען האט געהערט, אז ער וויל זאגען מוסר, האט
מען איהם דארט ניט געלאזט האלטען זיין דרשה, נאך
מערב האט איהם קיינער ניט פארבעטען צו זיך. ניט צום
עסען. און אוך ניט אויף נאכטלעגער. - זאגט דער
דובנער מגיד צו די אידען אין בית המדרש: — —
איך וועל אייך עפעס דערצעהלען. - דורכגעהענדיג א
אדארף, זיינען מיך באפאלען כלבים. און מיך שיער ניט
צעריסען אין שטיקער, הויב איך אן צו טראכטען
וואס מען טהוט זיך צו וועכען געגען די כלבים,
איינער פון די שטעדטעלדיגע באלעבאטים ברעכט
אנטער דעם דובנער מגיד און שרייט אוים מיט כעס:
— וואס, צו כלבים פארגלייכט איהר איהר אונז?
— וואכט זשע, — זאגט דער דובנער מגיד קאלטבלוטיג.
— איהר האט נאך ניט געהערט דעם סוף פון דער
מעשה, - זעהענדיג, אז די כלבים ווילען מיך צעריסען,
כאפ איך א שטיין און גיב אויף זיי א וואכף,
האב איך ניט געוואוסט צי איך האב אימיצען פון
זיי געטראפען, האב איך אבער דערהערט, ווי
איינער פון זיי האט אנגעהויבען סקאוואוטשען
און איך האב דאן געוואוסט, אז מען יענעם האב
איך עס געטראפען...

225
קיה

פרעזידענט
גלאזמאן
טרע' וויסמאן

שנת תשה ליצ
הפאה ירושלים
1945,

ו' וואש חודש
אדר
FEBRUARY 20.

נבאי
יחיאל כץ
סעק' ריטשלער

אמיטינג, דער גבאי פון דער חברה קדישה, און אַ טרעזשירער פון שוהל ה
ב' מרדכי וויסמאן, האט פארגעשלוגען, אזוי ווי אין דער טרעזשירע פון חברה ק
איז פארהאנען, אַביסעל גאלד אין בּאַנק, וואלט געווען אַ גלייכע זאך אז מען זאל פאטערניזען
די וויקטירע לאהן אויף קעדעדע. -- און עס איז גלייך גיפאסט גיווארען, דורך אַ פארשלאג
פון ב' גאלדבערג, אין גישטיקט פון ב' קאוושאוו, אז די סומע פון לאהן זיך פינעף אין צוואנציג
הינדערט דאלער; -- אוך אויך איז אַ פראגע געווען צו מען זאל נעמען אַ חזן אויף פסח --
ב' ביג איז געווען דער בעל-תפלה, פסח און שבעות

אמיטינג מיי דען 1. ערשטען
דינסטאג לג בעומר יח אייר

ב' גלאזמאן האט
באדאערט דעם טוט צו פאל, פון פארשטארבענעם ב' יוסף יצחק בראנז, און האט אויף
געפאדערט דעם גאנצען עולם, אז מען זאל זיך אויף אַ ווילע אויפשטעלן אָב צו געבען כבוד דעם
פערשטארבענעם, יוסף יצחק ב' ישעיהו כהן בראנז, נפשו תהא צרורה בצרור החיים וינח על משכבו
בשלום אמן:

עס איז אויך גיפאסט געווארען, אז מען זאל די באנדס פון וויקטערע לאהן רעזשיסט-
רירען, אויך נאמען. (ראסלאנד דזשאעס סינגאג), און עס האלטען אין די בענק. אין אַ באקס
אויך איז באריכטעט. אז מאכס טריהוב איז אַ געפערליכער חולה אין אַ קומיטע איז ערוועלט
צו גיין מבקר חולה זיין

אַ מיטינג דעם 29 מיי, דער מיטינג האט באדאערט דעם פארשטארבענעם ב' זרחדוד קאהן
דער פרעזדענט האט געבעטען דעם גאנצען עולם זאלען זיך אויף שטעלין. און אָב געבען כבוד צו
דעם פארשטארבענעם ב' זרח דוד ב' אהרן הכהן, נפשו תהא צרורה בצרור החיים וינוח על משכבו בשלום ונאמר אמן

CONGREGATION TIFERES JERUSALEM
ROSSLAND

איש תם ישר הניכבוד
שהלך לעולמו נפטר
יוסף יצחק הכהן בר'
ישעיהו הכהן ב"ר אייר
שנת תשה בראנז APRIL 14.
בגן עדן תהא מנוחתו וינוח על
משכבו בשלום ונאמר אמן

תנצבה

פ"נ

זרח דוד בר' אהרן
הכהן כ"ה נפ'
שבת ו' סיון תשה
MAY 19, 1945.

תנצבה

224

1945

פרעזידענט גלאזמאן

טרעזשירער מ' וויסמאן

נאי יחיאל הערמאן

גבאי שני ד' מילגער,

א מיטינג אין שוהל אבריכט אז ב' טריהוב, א"ז אין געפערליכוע לאגע, אלע האבען איהם געווינשען א רפואה שלמה, ו ב' י' גלאזמאן, און ב' יחיל הערמאן, זענען עלעקטעט געווארע צו קלעקטען פדיון־הנפש געלט, פאר די אומגליקליכע אידען אין יאוא"פ, דיסומע פון קלעקשען איז געווען, ב־ד' אויך א"ז געפאסט געווארען, אז די סעמעטרי טעפס א דאלער א יאהר פון יעדען טויטע נספאל;; זאל מען זאס יאהר, פון ת'ש'ה ב"ז ת'שו' ניט צוהלען,

באלט אין דער פרוה אין דראסען
ש"ין די זון פאנגט אן צו ארוים צו קומען צו בא"ליי
כטען דעם גאנצען ערד קוגעל, אבער ליידער
דא אין דער אידישער סביבה האט זיך א
טונקעלע וואלקען פאר צויגען, מיט א
פינסטערע בשורה, האט מען אונץ מבשר
אז דער גרינדער פון דער שוהל, און
האנארארי פרעזידענט, און א רעווערענט פון
שוהל, אז „מרדכי בר' ישראל" א"ז שוין
נישט צווישען די לעבענדיגע -- מען קען
מיט די פען, ניט ארוים שרייבען די אלע גוטע
מעלות וואס אין דעם נפטר „מרדכי בן ישראל
הן נשמיות, הן רחניות, האט זיך אין איהם געפינען
מיט גאבוינע קעפ האבען אלע מעמבערס פין
די שוהל תפארת ירושלים איהם באגל"ט צו ז"ין
א"ביגע רוה,

מרדכי בר' ישראל נפטר יום ד' כ"ז ר"ח אלול

17 August 1945 ח' אלול

אמיטונג אין שוהל עס א"ז געפאסט
געווארען אז ל"זער ביג זאל ז"ין דער באל
שחרית און בעל תוקע, די קמיטע ר' האט
אויך גענומען א חזן פאר בעל מוסף, אויך
ימים נוראים, און אויך גאנץ סוכת, דער פר"ז
300, חזן ראבינשטיין, מ' ריטשלער וועט
אטענדירן די סיטס,

מאנטאג צום גדליה ג' תשרי תשו

ראש השנה א"ן שוהל יעדער א"ינער האט
געווינשען דעם צוו"טען א שנת ח"ים
און א כתיבה וחתימה טובה, מיט פרייגדליכע
הערצער א"ז יעדערער געגאנגען צו ז"ן הויז

נאר דער צופאל וואס עס האט געטראפען
מיט אונזערען א בראדער, האט יעדען
א"ינעם, געמאכט אביסעל טרויריג

נפשו תהיא צרורה בצרור החיים
את ה' הוא נחלתו וינוח על משכבו
בשלום ונאמר אמן

אחוזת קבר

גמאכט דורך הערמאן

אן אומגליקספאל. אדער אן אומגליק

היטלער ימח שמו, גערינג ימח שמו וזכרו.
זענען גענעסען אויף אַ באלקאָן, און האבען באמערקט
אנקומען אַ אידישען פראפעסער, וועלכער א"ז
באוויסט געווען פאר זיין שארפען קאפ, האבען
זיי איהם צוגערופען צו מאכען זיך אביסעל לוסטיג
איבער איהם, — זאגט מיר, הער פראפעסאר —
זאגט געבעלס, — וואס איז דער אונטערשייד
פון דעם וואָרט "אומגליקספאל" ב"ז "אומגליק"
— מען איך זיין אפענהערציג. און ניט מורא האבען
פאר באשטראפונג. — פרעגט דער פראפעסאר,
— געווים, געווים — האבען זיי איהם פארזיכערט,
— וועג, למשל, דער באלקאן וואלט זיך איינגעבראכען
און איהר דריי וואלט אראפגעפאלען — ערקלעהרט
זיי דער פראפעסער. — און אויב איהר וואלט גע'הרג'עט
געווארען. וואלט דאס געווען אַן אומגליקס-פאל,
אבער אויב איהר, וואלט געבליבען לעבען, דאן,
זעהט איהר, וואלט דאס שוין געווען אַן אומגליק.....

ברוך. — וואס אַ שטייגער דענקסטו, האט היטלער
געטאן א'ידער ער האט איינגענומען אַ מיתה משונה?
ל"יזער, — מען זאגט, אז ער איז געווען מיט דער
ארמיי אין בערלין, ברוך. — איך האב אבער געהערט,
אז ער האט גאר געהאלטען אין שרייבען אַ צווייטען
בוך, ל"יזער. — וועגען וואס אַ שטייגער האט דער
ימח שמוניק געשריבען אין זיין צווייטען בוך? —
ברוך. — איך וויס עס אויך פון נאמען פון בוך. !
זיין ערשטע בוך האט געהייסען "מיין קאמף" און
דאס צווייט בוך. האט ער גערופען "מיין קראמף".

עס זענען געזעסען צוו" ישבה בחורם אין וואלאזש-
ער ישיבה אין געקלערט, צי עס איז פארען אַ ישוב
אויף שטערען". מאדים (פלאנעט מארס)
צו איז ניט דא קיין ישוב? זאגט איינער, איך וואלט
געשווירען ב" אַ ספר תורה, אז אויף מאדים איז
ניטא קיין ישוב! — פרעגט זיין חבר וואס ביזטו
אזוי זיכער? ענטפערט ענער — עס איז אַ
פושיטע זאך! וועג אפען מאדים זאל זיין אַ ישוב
וואלט שוין וואלאזשין לאנג געשיקט אַ משולח
אהין צו קלייבען געגלט...